

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova din ziua de 25 iunie 2019

SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	3 – 10
2.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre privind numirea în funcție a directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova (<i>Alexandru ESAULENCO</i>). Nr. 87 din 24.06.2019	10 – 23
3.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre privind numirea în funcție a directorului adjunct al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova (<i>Artur GUMENIUC</i>). Nr. 91 din 25.06.2019	24 – 27
4.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova – art. 1, 13; Legea privind statutul ofițerului de informații și securitate – art. 17, 40, 44</i>). Nr. 71 din 17.06.2019	27 – 28
5.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre privind încetarea mandatului de membru al Curții de Conturi (<i>Tatiana CUNEȚCHI</i>). Nr. 82 din 20.06.2019	28 – 30
6.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte – art. 3²; Legea nr. 761/2001 cu privire la serviciul diplomatic – art. 9, anexa; ș.a.</i>). Nr. 84 din 20.06.2019	30 – 56

7.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru completarea Legii securității statului nr. 618-XIII din 31 octombrie 1995 (<i>art. 12</i>). Nr. 86 din 24.06.2019	56 – 75
8.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative (<i>Legea privind administrația publică locală – art. 39; Legea privind procedura notarială – art. 11/1; Codul civil – art. 2224, 2226</i>). Nr. 56 din 05.06.2019	75 – 93
9.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Codul fiscal nr. 1163/1997 – art. 103, 104, 123 ș.a.; Codul vamal nr. 1149/2000 – art. 93, 94, 97²</i>). Comasarea în lectura a doua cu proiectul de Lege nr. 48 din 16.05.2019, considerat ca proiect de bază. Nr. 83 din 20.06.2019	93 – 98
10.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Codului fiscal (<i>art. 103, 124</i>). Nr. 48 din 16.05.2019	98–101
11.	ORA INTERPELĂRILOR Înaintarea interpelărilor: Interpelarea doamnei deputat Maria Ciobanu, înaintată Prim-ministrului Republicii Moldova, referitor la cheltuielile din buget pentru achiziționarea florilor.	102

Ședința începe la ora 14.06.

Lucrările sînt prezidate de doamna Zinaida Greceanîi, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Ion Ceban, Alexandru Slusari și doamna Monica Babuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Vă rog să vă ocupați locurile.

Stimați colegi deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile.

Rog Secretariatul să ne dea prezența în sală, prezența deputaților care s-au înregistrat.

Doamna Evelina Bubuioc – șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Stimați domni deputați,

Stimate doamne deputate,

Vă anunț că la începutul ședinței de astăzi, din 101 deputați, și-au înregistrat prezența 86 de deputați. Nu și-au înregistrat prezența: Andronachi Vladimir – cerere, Candu Andrian – cerere, Plahotniuc Vladimir, Popșoi Mihail – deplasare, Batrîncea Vlad – deplasare, Năstase Andrei – deplasare, Reniță Iurie – deplasare, Țîcu Octavian – cerere și deputații din Frațiunea Partidului „Șor”.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Avem cvorum. Sînt prezenți 86 de deputați, din cei 101 aleși în Parlamentul Republicii Moldova.

Pentru începutul ședinței, rog să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Mulțumim.

Începem lucrările ședinței.

Stimați colegi,

Avem aprobată, de către Biroul permanent, ordinea de zi a ședinței în plen pentru ziua de astăzi, 25 iunie.

Pe ordinea de zi avem aprobate de către Biroul permanent, și am să supun votului și aprobării de către plenul Parlamentului, 9 chestiuni.

Dacă la ordinea de zi sînt careva propuneri, modificări.

La ordinea de zi, vă rog.

Da, domnule Litvinenco,

Poftim.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

În numele autorilor, solicităm excluderea din agenda ședinței de astăzi a proiectului nr. 45 din 19 iunie 2019.

Revenim, probabil, la ședința următoare.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Este propunerea de a fi exclus din ordinea de zi acest proiect. Nici nu cred că este necesar să fie supus votului, fiindcă este propus de către autori – nr. 7 din ordinea de zi.

De acord?

Alte propuneri la ordinea de zi?

Da. Doamnă Babuc,

Vă rog.

Doamna Monica Babuc:

... Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi.

Stimată doamnă Președinte,

Rog să uzați de dreptul dumneavoastră de a introduce în ordinea de zi a ședinței plenului Parlamentului Republicii Moldova a chestiunii audierii ministrului afacerilor externe și integrării europene, în legătură cu votul produs la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, în noaptea de luni, de către deputații Vlad Batrîncea și Andrei Năstase, care au votat reîntoarcerea dreptului de vot pentru Federația Rusă, acest drept care a fost extras pentru acest stat în anul 2014, după anexiunea Crimeii.

Întrebarea este: dacă acești deputați reprezintă cumva poziția statului Republica Moldova și care au fost considerentele acestui vot în acel sens în care deputații polonezi, ucraineni, georgieni și cei care reprezintă Țările Baltice au votat împotriva?

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Stimată doamnă vicepreședinte al Parlamentului,

După cîte eu cunosc, mai multe state, și cu o importanță mult mai mare, cu o influență mult mai mare, au votat pentru revenirea Federației Ruse în APCE.

De aceea foarte bine că și deputații noștri, eu chiar salut decizia lor de a vota pentru revenirea unui stat atît de important în această organizație internațională. *(Aplauze.)*

Stimați colegi... *(Discuții.)*

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Haideti să înțelegem un lucru, haideti să avem grijă de statul nostru – Republica Moldova, să facem ordine la noi, aici, în statul nostru. Ce au de făcut celelalte state, o să se clarifice ei singuri între ei.

De aceea, eu vă mulțumesc foarte mult.

Eu nu știu, domnule Creangă, vă rog să mă ghidați aici dacă eu trebuie să supun votului propunerea respectivă.

Cu atât mai mult, că chiar în ziua de azi nu cred că poate să vină cineva de la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene cu propunere... cu raportul respectiv.

Domnul Ion Creangă – șef al Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului:

Stimată doamnă Președinte,

Solicitarea a fost ca dumneavoastră să uzați de dreptul Președintelui Parlamentului să introduceți. Dumneavoastră decideți: uzați sau nu uzați de acest drept.

Doamna Zinaida Greceanii:

Da, mulțumesc.

Am înțeles.

Deci eu am să uzez de dreptul meu de Președinte al Parlamentului.

Mulțumesc.

Nu se supune votului.

Alte propuneri?

Alte propuneri nu sînt.

Au venit niște propuneri.

Stimați colegi,

Eu sînt nevoită, ca Președinte al ședinței, să le dau citire. Au venit niște propuneri, acum, recent, din partea Frațiunii Partidului Democrat, niște propuneri la care eu cred că noi neapărat trebuie să revenim, în special inițiativa nr. 5 din 21 ianuarie 2019 pentru modificarea Legii nr. 315 privind prestațiile sociale pentru copii. Este o inițiativă foarte bună, noi la această inițiativă trebuie să revenim.

Dar, stimați colegi, dați-le voie, Guvernul să-și facă o revizuire la tot ce se întîmplă cu finanțele publice în Guvern și apoi să revină cu proiectele respective.

La sigur că noi o să revenim la proiectele respective.

Cu atît mai mult, stimați colegi, eu nu știu, vreau să întreb Comisia protecție socială, sănătate și familie dacă este raportul asupra proiectului respectiv.

Cine poate din comisia respectivă să-mi dea o informație?

Este raportul?

Da, doamnă Ivanov, poftim.

Argumentarea și să ne spuneți dacă este și raportul.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Solicit respectuos includerea în ordinea de zi, anume pentru ședința de astăzi, a inițiativei legislative nr. 5 din 29.01.2019.

Deci proiectul în cauză este mult așteptat de mii de copii și părinții acestora, deoarece vine să sprijine familiile și copiii și care urmărește chestiuni foarte clare, și anume ca să primească lunar cîte 200 de lei fiecare copil pînă la vîrsta de 18 ani.

Este o inițiativă care... un subiect care este abordat la fiecare întrevvedere cu cetățenii în teritoriu.

Noi cunoaștem că comisia nu a reușit să elaboreze raportul pentru lectura a doua, dar reieșind din faptul că am început la orele două, comisia ar putea lua o pauză pentru a examina această propunere, care a fost deja votată la data de 7 februarie în prima lectură.

De aceea propunerea este ca comisia să-și ia o pauză pentru examinare și să vină pentru ziua de astăzi, deoarece este o inițiativă...

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Este clară poziția, cu atît mai mult că și noi cu toții probabil că sîntem de acord cu această poziție, numai că trebuie să vedem cît de urgent este și să nu facem niște gafe care pe urmă o să facem doar promisiuni care nu vor fi executate.

Iată, lucruri de acestea nu trebuie să facem.

Domnule Ceban,

Vreți din partea fracțiunii ceva?

Poftim.

Domnul Ion Ceban:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Eu înțeleg că așa se încearcă a proceda. Eu, dacă aș fi văzut, doamnă Ivanov, intenția cu adevărat sinceră a dumneavoastră în această privință, probabil că ați fi aprobat atunci când ați putut să aprobați sau să adoptați această lege în două lecturi.

N-ați făcut-o și dumneavoastră știți de ce n-ați făcut-o, pentru că nu v-a păsat în mod normal și n-ați avut surse suplimentare pentru a acoperi aceste lucruri. Acum mergeți, așa, ca să vorbiți de dragul vorbitului cu oamenii în teritoriu.

Noi vrem să facem acest lucru, dar permiteți-i doamnei Prim-ministru să vină cu o analiză amplă asupra a ceea ce a rămas în Guvern, pentru că din informațiile prealabile pe care le avem la momentul de față, acolo este un dezastru total pe foarte multe componente. Fără „ei-ei-ei”, real.

Dar dați-i, vă rog, timp doamnei Prim-ministru și o să vină cu această analiză amplă, iar după asta vom veni. Credeți-ne că există foarte multe proiecte, inclusiv cu caracter social, care sînt pe agenda la momentul de față a priorităților acestor componente ale majorității parlamentare.

Vă mulțumesc mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și eu vă mulțumesc.

La subiectul în cauză dacă cineva vrea să se mai expună.

Cîte unul de la fracțiune, vă rog foarte...

Cîte unul de la fracțiune, vă rog foarte mult.

Mai vrea cineva să se expună? Nu.

Da, doamnă Ivanov, poftim.

Doamna Violeta Ivanov:

Domnule vicepreședinte,

Eu vă mulțumesc foarte mult.

Dar vreau puțin să vă corectez: deci proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură la 7 februarie. Și dacă dumneavoastră erați conștienți de faptul că este un proiect foarte așteptat de copii și de părinții acestora în toată țara, dumneavoastră puteați să votați cu noi și în a doua lectură, deoarece au fost așa propuneri.

Referitor la buget. Guvernul Filip s-a îngrijit ca să lase în buget, să preconizeze și pentru această inițiativă bani destui, pentru că a fost în general foarte bine calculat.

De aceea haideți, vă rog, să lăsăm populismul și să ne apucăm de lucru.
Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Și eu vă mulțumesc.

Dat fiind că nu este raportul comisiei pentru lectura a doua, eu nici nu pot să supun votului această inițiativă.

Mulțumesc.

Următoarea inițiativă, stimați colegi, vine, de asemenea, din partea Frațiunii Partidului Democrat, inițiativa sub nr. 89 din 25 iunie 2019 pentru elaborarea proiectului de Lege cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova privind reducerea numărului de deputați în Parlament.

Vreau să întreb Comisia juridică, dacă a fost examinată și este această inițiativă înregistrată... a trecut prin comisie? Cel puțin eu n-am văzut să v-o repartizez.

Domnule Litvinenco,

Poftim.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Nu există în comisie o astfel de inițiativă. Comisia nu a examinat o astfel de inițiativă, respectiv, nu avem aprobat nici un raport favorabil sau nefavorabil.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Este Regulamentul Parlamentului, este legislația.

Înregistrați inițiativa, o treceți prin comisii, inclusiv comisia de bază și apoi o dezbatem în ședința în plen a Parlamentului.

Ați putut să faceți lucrul acesta și să vă spun același lucru la ședința Biroului permanent.

Mulțumesc.

Acuș...

Da, domnule Sîrbu, de procedură.

Domnul Serghei Sîrbu:

Stimată doamnă Președinte,

Dragi colegi,

Acum un an a intrat în vigoare noua Lege cu privire la actele normative, Legea nr. 100, de fapt, și Legea nr. 780, Legea cu privire la actele legislative anterior prevedea aceeași procedură.

Noi, în Parlament, avem câteva categorii de acte legislative. Proiectele nr. 89 și nr. 90 care țin de aplicarea rezultatelor referendumului republican din 24 februarie sînt proiecte de hotărîri cu caracter individual, nu sînt proiecte de hotărîri cu caracter normativ. De aceea și Regulamentul Parlamentului, și legislația prevede că în acest caz nu sînt obligatorii procedurile parlamentare, inclusiv nu este nevoie de raportul comisiei, deoarece noi doar propunem constituirea unui grup de lucru pentru a iniția elaborarea modificărilor constituționale ce ține de reducerea numărului de deputați și revocarea deputaților care nu-și îndeplinesc obligațiunile, reieșind din faptul că peste 800 de mii de cetățeni au votat la 24 februarie aceste inițiative, peste 70 la sută...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim mult.

Am înțeles. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Mulțumesc.

Domnule Creangă,

Vă rog să mă ghidați.

Domnul Ion Creangă:

Da, doamnă Președinte.

Într-adevăr, proiectele de hotărîri individuale trec o procedură mai simplificată. Dar, totodată, Comisia juridică, în caz că dumneavoastră o repartizați Comisiei juridice, ar trebui să vină cu un raport, să constate că există rezultatele referendumului, corespunde cerințelor acestuia, cel puțin formal, ar putea să facă un raport.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Am înțeles.

Stimați colegi,

Eu vă rog, în Comisia juridică, în comisiile de profil, vă rog să repartizați și să discutăm.

Exact aceeași situație e cu proiectul nr. 90. De aceea vă rog, în mod regulamentar, înregistrați-le, dați-le pentru avizare în comisiile respective și le supunem votului în Parlament.

Eu revin la aceeași: haideți să nu facem populism.

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Acum purcedem...

Mai sînt la ordinea de zi? Nu sînt.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi aprobată ordinea de zi, cu modificările care au fost propuse, modificările care au fost acceptate de plenul Parlamentului, excluderea temporară... amînarea pe altă dată a proiectului nr. 45 din 17 aprilie 2019, cine este pentru a fi aprobată ordinea de zi în întregime, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Purcedem la examinarea ordinii de zi.

Eu profit de dreptul meu și de funcția mea de Președinte al ședinței de astăzi, de aceea eu vă propun să începem cu **proiectul nr. 87 din 24 iunie 2019.**

Vă rog, dintre autori, cine la tribună vine?

Domnule Țurcan,

Poftim.

Domnul Vladimir Țurcan:

Stimată doamnă Președinte,

Onorat Parlament,

Dumneavoastră toți cunoașteți că la momentul actual funcția de director al Serviciului de Informații și Securitate... locul este vacant.

Luînd în considerare importanța acestui Serviciu pentru asigurarea securității statului, un grup de deputați, după număr 10 persoane, în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) al Legii cu privire la Serviciul de Informații și Securitate, a înaintat o inițiativă legislativă nr. 87, proiectul de Hotărîre cu privire la numirea în funcția de director al Serviciului de Informații și Securitate a domnului Alexandru Esaulenco, care actualmente este vicedirector al acestui Serviciu.

Rog susținerea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Întrebări la autor? Nu sînt.

Mulțumesc.

Rog Comisia juridică, numiri și imunități, domnul Litvinenco.

Domnule Țurcan,

Reveniți la tribună, sînt întrebări.

Nu i-am văzut, nu s-au înregistrat.

Domnule Vreamea,

Vă rog, întrebarea adresați-o.

Domnul Igor Vreamea:

Față de candidat, dacă e posibil...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stați că nu este candidatul la tribună.

Candidatul va veni la tribună.

Domnul Vladimir Țurcan:

Candidatul este pe loc, aici.

Dacă vor fi întrebări, evident, la momentul examinării acestui proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, da, da.

Eu propun să audiem raportul comisiei și pe urmă să revenim, dacă sînt careva întrebări și la autori, și la comisie, și la candidat.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimată doamnă Prim-ministru,

Stimați colegi deputați,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre a Parlamentului nr. 87 din 24 iunie 2019 privind numirea în funcție a directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, inițiativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele.

Prin proiectul de hotărîre, se propune numirea domnului Alexandru Esaulenco în funcția de director al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova pe un termen de 5 ani.

Conform articolului 13 alineatul (1) din Legea nr. 753/1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Serviciul de Informații și Securitate este condus de un director numit în funcție de către Parlament, la propunerea a cel puțin 10 deputați, cu avizul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, pe un termen de 5 ani.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, prin avizul nr. CSN-6 nr. 20... din 25 iunie 2019 susține numirea în funcția de director al SIS a domnului Alexandru Esaulenco.

Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de Hotărâre nr. 87 din 24 iunie 2019.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim, domnule președinte.

Stimați colegi,

Poate rămâneți la tribună, că nu i-am întrebat pe colegi dacă au întrebări la dumneavoastră ca președinte al comisiei.

Sînt? Nu sînt.

Mulțumim.

Stimați colegi,

Domnul Esaulenco este din Serviciul respectiv, are stagiul respectiv de muncă, este un profesionist care ocupă funcția... care a ocupat-o de vicedirector.

Domnule Esaulenco,

Vă rog să vă ridicați în picioare ca să vă vadă toți deputații.

Și acum vă întreb: dacă sînt întrebări la domnul candidat, la domnul Esaulenco?

Domnule Igor Vreamea,

Poftim.

Domnul Igor Vreamea:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate domnule candidat,

În ultima perioadă, mai cu seamă în spațiul public, se vorbește despre războiul hibrid la care este supusă și Republica Moldova și întrebarea ar consta în... sau s-ar rezuma la aceea dacă în...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Continuați, vă rog, domnule Vremea.

Nu v-am deconectat microfonul.

Domnul Igor Vremea:

Cineva a deconectat, nu dumneavoastră. Cineva...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Războiul hibrid.

Domnul Igor Vremea:

Da. Iată, vedeți, efectele sînt deja.

Spuneți, vă rog, dacă în activitatea dumneavoastră ați identificat careva elemente ale unui astfel de război și pe viitor, dacă veți fi votat și veți accede în funcția de șef al Serviciului, cum ați contracara sau ce măsuri de contracarare a unui astfel de fenomen ați întreprinde dumneavoastră?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Esaulenco,

Vă rog, microfonul îl aveți conectat.

Dar vă rog să faceți declarații numai a ceea ce este permis să fie declarat public, nu divulgați chiar toate secretele activității dumneavoastră.

Poftim.

Domnul Alexandru Esaulenco – *candidat la funcția de director al Serviciului de Informații și Securitate:*

Vă mulțumesc, doamnă Președinte al Parlamentului.

Vă mulțumesc, domnule deputat, pentru întrebare.

Serviciul de Informații și Securitate are ca prioritate identificarea și gestionarea corectă a riscurilor care atentează la securitatea națională.

Evident, elementele unui război hibrid se cristalizează pe teritoriul Republicii Moldova, dar Serviciul are ca scop și prioritate gestionarea inteligentă a acestor riscuri care ar putea afecta securitatea națională.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Vremea,

Aveți a doua întrebare?

Da. Poftim, domnule Vremea.

Domnul Igor Vreamea:

... De asemenea, vreau să fac referire la unele informații din spațiul public, precum că în ultimele săptămâni a crescut numărul cetățenilor străini, în special ruși, de gen masculin, care au intrat în Republica Moldova și, iarăși, întrebarea noastră se rezumă la faptul dacă dumneavoastră dispuneți de o astfel de informație... *(Discuții.)*

Poftim?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Vă chem la liniște, vă rog.

Vă rog.

Domnul Igor Vreamea:

Dacă...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Se acordă întrebarea.

Vă rog, dați-i voie domnului Vreamea să...

Domnul Igor Vreamea:

Dacă dispuneți de... Dacă dispuneți de o astfel de informație, dacă există, în baza informațiilor existente, careva motive de îngrijorare, de existență a unor astfel de elemente și posibile careva manifestări ulterioare cu implicarea așa-numiților „omuleți verzi”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Mulțumim.

Da, poftim, domnule Esaulenco.

Răspunsul.

Domnul Alexandru Esaulenco:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Noțiunea de „omuleți verzi” este una la modă, dar vreau să menționez referitor la subiect. Serviciul, în permanență, monitorizează fluxul de persoane care acced pe teritoriul Republicii Moldova, doar că nu facem diferență în genul masculin sau feminin, bărbați sau femei. Avem ca prioritate identificarea factorilor de risc care ar putea afecta securitatea națională.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Domnul Alexandru Esaulenco:

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

... stimați colegi.

Următoarea întrebare – domnul Nichiforciuc. (*Discuții.*)

Voce din sală:

Precizare.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, precizare.

Conectați microfonul domnului Vreamea.

Domnul Igor Vreamea:

Dacă sînt careva elemente de îngrijorare la moment pe marginea acestui subiect.

Domnul Alexandru Esaulenco:

În caz dacă vor exista temeieri pentru îngrijorare, veți fi informat în termene proxime.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Nu mai aveți precizări?

Următorul, vă rog, domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule candidat,

Noi am avut așa o situație interesantă în Republica Moldova, cînd au fost expulzați 7 profesori turci, da, care a fost implicat și Serviciul dumneavoastră.

Noi cam știm la comanda cui, am văzut că am fost condamnați la CEDO, clar că acum unii se rușinează, mai pe la colțuri, mai nu știu cum, că „viața-i viață”, dar spuneți-mi, vă rog, mie, acum, care a fost rolul dumneavoastră atunci, în cadrul acestei instituții și dacă ați cunoscut cumva despre „viața-i viață” și ce s-a pus la cale cu acești profesori cînd au fost expulzați? Că, din păcate, procedura lor de expulzare astăzi ne va costa pe noi bani, da, și eu înțeleg că cineva a vrut să-și facă „piar”, să fie... să aibă pile pe la Istanbul și Ankara, dar eu vreau să văd care a fost rolul dumneavoastră și dacă ați cunoscut acest lucru.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Vă rog, răspunsul.

Domnul Alexandru Esaulenco:

În perioada respectivă am deținut funcția de șef al contrainformației militare, este o altă zonă operativă, care nu era responsabilă de gestionarea acestui... acestei operațiuni.

În calitate de șef, la ziua de astăzi, am demarat o anchetă și cu referire la investigațiile efectuate veți fi informat în termene rezonabile.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Mai aveți a doua întrebare? Nu aveți.

Următoarea întrebare, vă rog, domnul Perciun Dan.

Domnul Dan Perciun:

Domnule Esaulenco,

Vă mulțumesc foarte mult.

În primul rînd, aș vrea să precizez, în termene rezonabile, asta orientativ în cît timp vom putea să avem un raport cu privire la ce s-a întîmplat cu profesorii turci?

Domnul Alexandru Esaulenco:

Am primit solicitarea din partea Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, în termen de 9 zile vom depune un raport relativ exhaustiv, în măsura posibilităților, în adresa Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Aveți a doua întrebare?

Poftim, a doua întrebare.

Domnul Dan Perciun:

Întrebarea se referă la abuzul comis prin excesul de interceptări care există în societatea din Republica Moldova. Există foarte multă informație în presă la acest subiect, numărul este, evident, unul exagerat pentru o țară ca Republica Moldova.

Și întrebarea mea pentru dumneavoastră este: ce pași veți întreprinde pentru a contracara această practică abuzivă, pentru ca cetățenii să se simtă în siguranță atunci cînd vorbesc la telefon?

Domnul Alexandru Esaulenco:

În calitate de potențial șef al instituției, nu voi admite interceptări ilegale sau interceptări care nu vor avea ca bază încheierea judecătorului.

Dar vă asigur, toate interceptările care s-au efectuat în perioada de referință sau în perioada chiar și a fostei conduceri, au fost efectuate în strictă conformitate cu legislația în vigoare, avînd ca temei încheierile judecătorilor.

Respectiv, măsurile de supraveghere a activității speciale de investigații a Serviciului țin de competența Procuraturii, care are tot dreptul să ne interpeleze și noi vom fi nevoiți și vom da un răspuns exhaustiv vizavi de interceptările care au fost realizate în perioada în care vom fi solicitați să dăm răspunsul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Nu mai aveți completări, ceva? Nu. Precizări.

Următoarea întrebare – domnul Nichiforciuc.

Domnul Eugeniu Nichiforciuc:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc.

Domnule candidat,

O singură întrebare. Prezența ilegală a forțelor militare în Estul Republicii Moldova reprezintă un risc pentru securitatea națională și dacă reprezintă, care sînt recomandările dumneavoastră pentru diminuarea acestui risc?

Vă mulțumesc.

Domnul Alexandru Esaulenco:

Evident, în opinia mea, prezența ilegală a forțelor militare străine pe teritoriul Republicii Moldova prezintă un risc iminent la adresa securității naționale, iar recomandările noastre vor fi oferite în cadrul unor comunicate speciale prezentate beneficiarilor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Mai aveți a doua întrebare, domnule Nichiforciuc?

Mulțumesc.

Și următoarea întrebare – domnul Plîngău Dinu.

Domnul Dinu Plîngău:

Bună ziua.

Domnule Esaulenco,

Am următoarea întrebare. Că avem dușmani externi, toată lumea cunoaștem, dar avem și dușmani interni. Vreau să știu poziția dumneavoastră în legătură cu evenimentele care s-au produs în perioada

7–15 iunie curent și care va fi poziția Serviciului dumneavoastră în legătură cu puciul declarat în Parlamentul Republicii Moldova, care s-a întâmplat... anticonstituțional, care s-a întâmplat recent.

Domnul Alexandru Esaulenco:

În opinia mea personală, calificarea juridică a acțiunilor care au avut loc aparține Procuraturii, care urmează să se expună pe marginea evenimentelor care au avut loc, iar Serviciul va acorda tot sprijinul în demararea anchetei sau evenimentelor care au avut loc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Mai aveți a doua întrebare? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Munteanu Igor.

Domnul Igor Munteanu:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Aș avea o întrebare domnului potențial director al SIS. Noi vorbim prea mult despre „Green Man”, despre oameni albaștri, oameni verzi, dar nu atragem suficientă atenție la anumite grupuri militarizate sub protecția sau sub numele de „servicii de pază” ... „pază și protecție” și aceste servicii private de pază sînt extrem de puternice și creează amenințări pentru securitatea națională și pentru securitatea cetățenilor din Republica Moldova.

Aș dori să știu ce credeți dumneavoastră că trebuie de făcut în mod urgent pentru ca să anulăm sau să eliminăm potențialele riscuri din partea acestor grupuri pe care eu le numesc „armate private”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, răspunsul.

Domnul Alexandru Esaulenco:

În contextul solicitării dumneavoastră, Serviciul va demara un complex întreg de acțiuni, în limita legală, pentru a identifica dacă, într-adevăr, acest fenomen există și, dacă există, vă vom informa cu referire la riscuri și acțiunile care urmează a fi întreprinse în legătură cu aceste entități, cum dumneavoastră ați spus, militare sau paramilitare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Mai aveți, domnule Munteanu, a doua întrebare? Nu aveți.

Următoarea întrebare – domnul Nicolae Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate domnule candidat,

În contextul riscului sau atribuției de bază a Serviciului de Informații și Securitate de a evalua riscurile asupra securității statului, dar și în contextul informațiilor care au bulversat societatea noastră vizavi de finanțarea partidelor politice, o întrebare am. Vreau să ne explicați sau să ne spuneți, mai bine zis, să ne răspundeți la următoarea întrebare: dacă finanțarea ilegală a unui partid politic reprezintă, în viziunea dumneavoastră, un risc care afectează inclusiv securitatea statului Republica Moldova?

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Răspunsul, vă rog.

Domnul Alexandru Esaulenco:

Din cîte cunosc, finanțarea partidelor politice din străinătate este interzisă, în conformitate cu legislația actuală. În caz dacă vom depista astfel de fenomene, vom investiga și vom informa organele competente.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Mai aveți a doua întrebare? Nu aveți.

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Liviu Vovc.

Vă rog.

Domnul Liviu Vovc:

Vă mulțumesc mult.

Domnule Esaulenco,

Dumneavoastră ați fost numit vicedirector al SIS în perioada regimului democrat. Știm foarte bine că acest regim obișnuia să-și pună doar persoane loiale în funcții, avem dovadă Curtea Constituțională care a lucrat în interesul lor, avem dovadă Procuratura Generală care a intentat dosare în interesul lor personal.

Aș vrea să întreb: dacă aveți o legătură sau a fost un interes ascuns numirea dumneavoastră... în funcția de vicedirector al SIS atunci?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Vă rog.

Domnul Alexandru Esaulenco:

Nici în perioada cînd am fost numit în calitate de director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate n-am fost ales pe criteriu politic, nici acum nu sînt propus în calitate de candidat la șefia SIS pe criteriu politic.

Pot să declar cu toată responsabilitatea: în caz dacă vor fi identificate careva interferențe între personalitatea mea și Partidul Democrat, sînt gata să depun demisia.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Răspunsul este clar.

Mai aveți întrebări? Nu aveți.

Stimați colegi,

Nu mai sînt... nu au mai parvenit alte întrebări.

Cineva și-a mai adus aminte?

Nu mai sînt alte întrebări.

Domnul Vartanean,

Vă rog, dacă ați apăsat butonul, să fie apăsător.

Domnul Gaik Vartanean:

Да, господин Есауленко, вы сказали, что вы располагаете информацией о тех людях, которые въезжают в страну. Наверняка вы... располагаете информацией о тех людях, которые выехали из страны.

Скажите, пожалуйста, вы располагаете информацией о том, где находятся депутаты Влад Плахотнюк и Илан Шор, особенно учитывая, что один из них, Илан Шор, является фигурантом уголовного дела?

И если нет, то к кому обратиться за этой информацией?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Răspunsul, vă rog.

Domnul Alexandru Esaulenco:

Я думаю, самым правильным было бы обратиться к вашему коллеге, потому что господин Шор является депутатом Парламента Республики Молдова. Но если его здесь нет, Служба готова оказать необходимую поддержку в том, чтобы идентифицировать его местонахождение.

Однако непосредственная компетенция по установлению того, находится лицо в стране или нет, принадлежит Генеральному инспекторату пограничной полиции... Министерству внутренних дел.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim mult.

Domnule Vartanean,

Mai aveți întrebări? Nu aveți.

Stimați colegi,

Acestea au fost întrebările adresate candidatului la funcția de director al Serviciului de Informații și Securitate.

Dat fiind că întrebări nu mai sînt, eu supun votului cine este...

Stimați colegi,

Cine este pentru ca să fie numit în funcția de director al Serviciului de Informații și Securitate domnul Alexandru Esaulenco, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 1 – 27.

Sectorul nr. 2?

Vă rog să nu uitați să numărați și prezidiumul.

Cine numără în sectorul nr. 2?

Sectorul nr. 1 – 27.

Sectorul nr. 2 – 8.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 24.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 3 – 24.

Cu 59 de voturi, domnul Esaulenco este aprobat în funcția de director al Serviciului de Informații și Securitate.

Domnule Esaulenco,

Vă felicităm!

Și, conform procedurii, dumneavoastră trebuie să depuneți jurămîntul.

Vă rog, la tribuna centrală.

Vă rog să asigurați, Secretariatul, depunerea jurământului.

Domnul Alexandru Esaulenco – *director al Serviciului de Informații și Securitate:*

„Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea propășirii Republicii Moldova, să respect Constituția și legile țării, să apăr drepturile, democrația și libertățile fundamentale ale omului, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei.”

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi...

Domnule Esaulenco,

Încă o dată felicitări.

Dorința noastră este una cea mare – să fiți corecți cu toți cetățenii Republicii Moldova.

Dumneavoastră acum ați depus jurământul în fața poporului Republicii Moldova, nu în fața oricărui partid politic sau unei majorități parlamentare.

Felicitări!

Foarte mult contăm că Serviciul își va exercita toate atribuțiile de funcție, conform prevederilor legale.

Dumneavoastră nu veniți să faceți politică, dumneavoastră veniți să apărați securitatea statului Republica Moldova.

Vă felicităm și vă urăm succese! (*Aplauze.*)

Da, domnule Litvinenco,

Ceva?

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Solicităm o pauză de 30 de minute. Și rog foarte mult membrii Comisiei juridice, numiri și imunități să se adune în biroul 615 în următoarele 10–15 minute.

Mulțumesc.

Domnul Alexandru Esaulenco:

Dacă îmi permiteți... (*Gălăgie în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Este pauză solicitată, la solicitarea comisiei.

Domnul Alexandru Esaulenco:

Eu îmi cer scuze, în calitate de director al Serviciului de Informații și Securitate, avînd ca temei articolul 13 alineatul (4) al Legii cu privire la Serviciul de Informații și Securitate, în acest context, propun pentru funcția de director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate candidatura domnului Artur Gumeniuc.

Și în acest context, solicit inițierea procedurii de numire a directorului adjunct al Serviciului de Informații și Securitate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Domnule director,

Vă rog să coordonați cu Comisia juridică. Probabil, de aceea au solicitat și pauza aceasta.

Domnule Litvinenco,

Vreau să vă întreb dacă pauza vă este necesară de 30 de minute?

Domnul Sergiu Litvinenco:

OK, 15.

Doamna Zinaida Greceanîi:

15 minute.

Stimați colegi,

Se anunță pauză de 15 minute.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Biroul 615.

Doamna Zinaida Greceanîi:

15 minute – pauza.

Ne convocăm la ora 15.00.

PAUZĂ

*

* * *

DUPĂ PAUZĂ

Doamna Zinaida Greceanîi:

... în sală.

Comisia a revenit?

Toți deputații au revenit?

Numărătorii,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2,

Câți deputați sînt în sală?

Dar cine stă la noi în colțul cela, vă rog să-mi spuneți. *(Discuții.)*

Nu stă nimeni? *(Discuții.)* Poftim?

– 26.

Sectorul nr. 3?

– 22.

Avem cvorum, putem continua ședința în plen a Parlamentului.

Stimați colegi...

Da, domnule Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Rog respectuos să uzați de dreptul dumneavoastră regulamentar și să introduceți în agendă examinarea proiectului de Hotărîre nr. 91 din 25 iunie 2019, proiectul de Hotărîre a Parlamentului privind numirea în funcție a directorului adjunct al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Raportul comisiei este.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este raportul comisiei.

Stimați colegi,

Eu, în calitate de Președinte al Parlamentului și Președinte al ședinței, uzez de acest drept.

Se propune pentru introducerea, suplimentar la ordinea de zi, a inițiativei sub nr. 91 din 25 iunie 2019 cu privire la numirea

în funcție a directorului adjunct al Serviciului de Informații și Securitate.

Cine este pentru a fi introdusă această inițiativă în ordinea de zi, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Mulțumesc.

Domnule Litvinenco,

Să înțeleg că veniți cu o propunere din partea comisiei.

Da, poftim.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

... Da, da. Dacă examinăm proiectul, deja trebuie să fie autorul, după care comisia.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Autorul,

Vă rog.

Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Cer scuze, doamnă Președinte.

Din numele comisiei sau membru al Comisiei juridice, luând ca bază propunerea șefului Serviciului de Informații și Securitate, se propune să fie ales în calitate de director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate domnul Artur Gumeniuc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumim.

Întrebări la autor? Nu sînt.

Comisia,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre nr. 91 din 25 iunie 2019 și comunică următoarele.

Proiectul respectiv propune numirea în funcție a directorului adjunct al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova. Conform articolului 13 alineatul (4) din Legea privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr. 753/1999, directorul Serviciului are un adjunct, numit în funcție de Parlament, la propunerea directorului Serviciului.

În acest context, comisia a examinat demersul directorului SIS, domnului Alexandru Esaulenco, prin care a fost propus domnul Artur Gumeniuc în funcția de director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

Comisia juridică a constatat întrunirea condițiilor legale pentru funcția de director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova de către candidatul nominalizat și, cu votul majorității membrilor, propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de Hotărâre sub nr. 91 din 25 iunie 2019.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Stimați colegi,

La comisie întrebări sînt? Nu sînt.

Domnul Gumeniuc Artur este prezent în sală.

Vă rog să vă ridicați în picioare, să vă vadă toți deputații.

Procedura este conform propunerii directorului numit al Serviciului de Informații și Securitate. De aceea, stimați colegi, eu supun votului.

Cine este pentru a fi numit în funcția de vicedirector al Serviciului de Informații și Securitate domnul Artur Gumeniuc, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog să ne dați numărul de voturi.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Sectorul nr. 2 – 8.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 27.

– 8.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 20.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 20.

Cu 55 de voturi, domnul Gumeniuc a fost numit în funcția de vicedirector al Serviciului de Informații și Securitate.

Domnule vicedirector,

Noi vă felicităm. Vă urăm succese.

Principalul procedura nu presupune depunerea jurământului în fața Parlamentului de către vicedirector, dar sperăm să fiți pe aceeași poziție ca și domnul director, să fiți o echipă unită, o echipă consolidată și, cu tot Serviciul, împreună, să încercați să păstrați toți acei care sînt în slujba Serviciului de Informații și Securitate, acei care sînt specialiști onești și muncesc pentru țara noastră, pentru a apăra interesele Republicii Moldova.

Vă mulțumim și vă urăm succese. (*Aplauze.*)

Stimați colegi,

Următorul proiect propus în ordinea de zi este inițiativa legislativă sub nr. 71 din 17 iunie 2019 pentru modificarea unor acte legislative, pentru lectura a doua.

Rog comisia, raportul pentru lectura a doua.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul Legii nr. 71 din 17 iunie 2019 pentru modificarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele plenului Parlamentului.

Esența de bază a proiectului tine de schimbarea modului de numire și eliberare a directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova. Odată adoptat, directorul SIS ar urma să fie numit în funcție de către Parlament, la propunerea Președintelui Republicii Moldova.

Altfel, la numirea directorului SIS urmează să participe... să coparticipe, de fapt, în mod obligatoriu două instituții ale statului: Președintele Republicii Moldova, la nivel de propunere și Parlamentul Republicii Moldova, la nivel de decizie finală.

Proiectul a fost aprobat în prima lectură la 18 iunie 2019. Amendamente la proiect din partea deputaților nu au parvenit.

Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor săi, propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de Lege nr. 71 din 17.06.2019 în lectura a doua.

Mulțumesc.

Da, deci majoritatea membrilor prezenți. Ședința nu a avut loc astăzi, a fost săptămîna trecută.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc, domnule președinte al comisiei.

Stimați colegi,

Aici nici nu pot să acord cuiva posibilitatea de a acorda întrebări, dat fiind că domnul președinte al comisiei ne-a informat că n-au parvenit amendamente.

Pentru lectura a doua se dezbate doar amendamentele care n-au fost acceptate de către comisie.

În așa mod, **supun votului pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, înregistrat sub nr. 71 din 17 iunie 2019, lectura a doua. Cine este pentru, rog să votați.**

Numărătorii,

Vă rog să ne dați rezultatele.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 8.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 8.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 22.

Cu 57 de voturi, proiectul a fost adoptat în lectura a doua.

Mulțumesc.

Următoarea inițiativă, proiectul de Hotărîre privind încetarea mandatului de membru al Curții de Conturi.

Inițiator – deputatul Litvinenco.

Vă rog, la tribună.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

În adresa Parlamentului a parvenit cererea de demisie a doamnei Tatiana Cunețchi din calitatea de membru al Curții de Conturi. Dumneaei a depus această cerere de demisie.

Având la bază cererea de demisie, a fost elaborat proiectul de Hotărâre a Parlamentului privind încetarea mandatului de membru al Curții de Conturi.

Textul acestuia este

„În temeiul articolului 20 alineatul (1) litera b) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi,

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Articolul 1. – Se constată încetarea mandatului de membru al Curții de Conturi a doamnei Tatiana Cunețchi, în legătură cu cererea de demisie.

Articolul 2. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Având în vedere că demisia este un act unilateral care nu poate fi cenzurat în sensul de a fi respins, solicit acceptarea demisiei doamnei Tatiana Cunețchi.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Eu nu cred că aici sînt...

Doamna Cunețchi este aleasă pe lista Frațiunii Partidului Socialiștilor în funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova. O cunoașteți.

De aceea decizia a fost a dumneaei.

Noi urmează să luăm act.

Dar, vă rog, domnule Litvinenco, și ca președinte al comisiei.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da. Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre nr. 82 din 20 iunie 2019 prin care se constată încetarea mandatului de

membru al Curții de Conturi a doamnei Tatiana Cunețchi, în baza cererii de demisie.

Conform articolului 20 alineatul (1) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, mandatul membrului Curții de Conturi încetează în cazul demisiei. Potrivit prevederilor articolului 20 alineatul (5) din Legea nr. 260/2017, încetarea mandatului de membru al Curții de Conturi se dispune prin hotărâre a Parlamentului, adoptată cu votul majorității deputaților aleși.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat demersul Președintelui Curții de Conturi, precum și cererea de demisie a doamnei Cunețchi și a decis, cu votul unanim al membrilor prezenți, să propună proiectul de hotărâre menționat spre examinare și adoptare în cadrul ședinței de plen a Parlamentului.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim, domnule președinte.

Stimați colegi,

Supun votului proiectul de Hotărâre privind încetarea mandatului de membru al Curții de Conturi a doamnei Tatiana Cunețchi, proiect înregistrat sub nr. 82 din 20 iunie 2019.

Cine este pentru... e proiect de Hotărâre, cu majoritatea voturilor.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Mulțumim.

Următorul proiect de pe ordinea de zi **este inițiativa legislativă sub nr. 84 din 20 iunie 2019, proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative.**

Un grup de autori.

Prezintă deputatul Sergiu Litvinenco.

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Propun atenției dumneavoastră un proiect de Lege pentru modificarea unor acte legislative, este vorba de proiectul nr. 84 din 20 iunie 2019. Esența proiectului respectiv este modificarea mai multor acte legislative în vederea deblocării activității ministerelor din cadrul Guvernului Republicii Moldova.

Urmare a restructurării realizate de către Guvernul Pavel Filip în 2017, în ministere au fost create funcțiile de secretari generali de stat și secretari de stat. Formal, acestea sînt funcții publice, iar titularii sînt funcționari publici. În realitate, însă, marea majoritate a secretarilor generali de stat și a secretarilor de stat... au fost și sînt exponenți ai Partidului Democrat, oameni afiliați regimului Plahotniuc sau fostului regim Plahotniuc.

Așa-numitele „concursuri” pe care le-a organizat vechiul executiv pentru funcțiile de secretari generali de stat și secretari de stat au fost, în cea mai mare parte, niște concursuri mimate, în sensul în care, urmare a acestora, în funcțiile respective au fost numiți persoane... au fost numite persoane loiale Partidului Democrat.

Implementarea Programului de activitate al Guvernului, investit la data de 8 iunie a.c., de către secretarii generali de stat și secretarii de stat este apriori imposibilă, existînd riscul ca activitatea ministerelor să fie blocată, iar implementarea măsurilor Programului de guvernare să fie sabotată în totalitate.

Chiar dacă între actualii secretari generali și secretari de stat există și persoane oneste și dedicate serviciului public, numărul acestora desigur că este infim comparativ cu cei care fac parte din cealaltă categorie. Persoanele care s-au manifestat ca buni profesioniști și nu au desfășurat activități militante în favoarea regimului Plahotniuc vor fi, bineînțeles, păstrați în funcții de către noul executiv.

În acest sens, proiectul de lege prevede schimbarea statutului funcțiilor de secretar general al Guvernului, secretar de stat... inclusiv șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, deci transformarea, altfel spus, din funcții publice în funcții de demnitate publică, precum și instituirea funcției de secretar general al ministerului, care va substitui funcția de secretar general de stat.

Potrivit amendamentelor care se propun a fi operate, în special la Legea privind administrația publică centrală de specialitate, titularul funcției de „secretar de stat” va deveni o funcție de demnitate publică, acesta urmează a fi abilitat cu prerogativa de asistență a ministrului în activitatea de conducere a ministerului în procesul de realizare a programului de guvernare.

Secretarul de stat va fi numit și demis de către Guvern, la propunerea ministrului, iar numărul acestora va fi stabilit în funcție de domeniile de activitate ale Guvernului, date în competența ministerului. Secretarul de stat va activa în subordinea nemijlocită a ministrului și va fi responsabil de domeniul de activitate stabilit de ministru. De competența secretarului de stat va ține participarea la determinarea obiectivelor direcțiilor strategice de activitate ale ministerului în domeniul de care este responsabil, precum și coordonarea elaborării programelor și planurilor de activitate ale ministerului, dar și a rapoartelor cu privire la implementarea acestora.

În cazul lipsei ministrului, secretarul de stat va îndeplini împuternicirile de conducere a ministerului și va participa la ședințele Guvernului, cu drept de vot consultativ, bineînțeles, în cazul în care va fi delegat de către ministru, precum și va reprezenta ministerul în relațiile cu terții, în baza dreptului acordat de ministru.

În ceea ce privește funcția de „secretar general de stat”, aceasta, urmare a modificărilor propuse, va deveni „secretar general al ministerului”, cu statut de funcționar public de conducere de nivel superior, numit în funcție pe criterii de profesionalism, în conformitate cu prevederile legii-cadru în materie de funcție publică și statut al funcționarului public (Legea nr. 158/2008).

Proiectul prevede, de asemenea, că secretarul general al ministerului va asigura realizarea legăturilor funcționale dintre conducerea ministerului și corpul de funcționari, precum și dintre subdiviziunile interne ale aparatului central al ministerului.

Secretarul general al ministerului va fi responsabil... da, asta este foarte important... secretarul general al ministerului va fi responsabil de calitatea actelor normative inițiate de către ministru și executarea conformă a acestor acte de către structurile organizaționale din sfera de competență a ministerului, precum și executarea altor sarcini care vor fi încredințate de către ministru, potrivit regulamentului de organizare și funcționare a ministerului.

Sintetizând cele menționate, în esență, este vorba de modificarea a câtorva acte legislative... e vorba de Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Legea privind statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, Legea privind aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, Legea cu privire la Guvern și, bineînțeles, Legea privind administrația publică centrală de specialitate... Legea nr. 98/2012.

Având în vedere necesitatea creării cadrului juridic pentru implementarea conceptului descris și pentru perfecționarea sistemului administrativ de conducere a autorităților publice centrale, considerăm imperios necesară adoptarea acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Și noi vă mulțumim, domnule autor.

Stimați colegi,

Conform procedurii, sînt obligată să ofer întrebările care... să vă acord dreptul la întrebări...

Cu primele întrebări s-a înscris domnul Serghei Sîrbu.

Vă rog, prima întrebare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate raportor,

În nota informativă pe care dumneavoastră ați dat-o citire au fost foarte multe acuzații la adresa... nefondate, evident, la adresa fostei guvernări.

Dar, potrivit Legii nr. 100... Legii privind actele normative, o notă informativă trebuie să cuprindă cel puțin 11 puncte.

Dumneavoastră maximum unu jumătate – două puncte le-ați inclus, deoarece dumneavoastră ar fi trebuit în această notă de argumentare, de fapt, să indicați și să descrieți gradul de compatibilitate proiectului cu armonizarea legislației naționale și legislația UE. Nu am văzut acest element în nota dumneavoastră.

N-am văzut care sînt... care este fundamentarea economico-financiară a acestui proiect de lege. Noi nu am văzut dacă au fost avizări și consultări publice ale proiectului, așa cum prevede obligatoriu Legea privind actele normative.

De asemenea, erați obligați să introduceți aici și constatările expertizei anticorupție. Noi nu am văzut o expertiză anticorupție. Erați obligat, de asemenea, în argumentare și în notă să indicați constatările expertizei de compatibilitate, constatările expertizei juridice și alte elemente fundamentale. Deci nu ați indicat în această notă. Am vrut să vă întreb dacă le aveți, dar nu vă întreb, probabil nu aveți aceste expertize.

Întrebarea mea va fi puțin alta. Spuneți-mi, vă rog, dacă la elaborarea acestui proiect, ați analizat și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în special, dacă ați luat act de cauza „Eskelinen versus Finlanda” din aprilie 2007 ce ține de respectarea articolului 6, paragraful I al Convenției Europene a Drepturilor Omului și dacă ați luat în calcul acele criterii, acele condiții Eskelinen la fundamentarea acestui proiect de lege.

Dacă da, atunci care dintre criteriile dumneavoastră le-ați luat în calcul?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Sîrbu,

Timpul s-a epuizat.

Vă rog, răspunsul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Pe scurt.

Domnule Sîrbu,

Eu v-am spus și la comisie, vă mai repet, acquis-ul comunitar în materie de reglementările a funcției publice nu există. Deci nu există, pur și

simplicu. Fiecare stat are sistemul său care, în principiu, este așa cum este. Respectiv, nu există anumite reguli la nivelul Uniunii Europene în materie de sisteme administrative sau legislație cu privire la funcția publică care ar fi obligatorii pentru toate statele.

Aici nu este totuși agricultură, da, că în agricultură există anumite reguli pe care toate statele trebuie să le urmeze.

Legat de consultări, evident că o să facem. Au parvenit mai multe solicitări sau, haideți să spunem așa, propuneri, inclusiv din partea reprezentanților societății civile, pentru a organiza consultări și cel mai probabil că noi le vom realiza în cursul săptămânii viitoare.

Legat de acea hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului, evident că am analizat, inclusiv jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Acum să vă spun care anume criteriu, nu vă pot spune, pentru că nu ... deci nu ne-am...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Domnul Sergiu Litvinenco:

... deci nu ne-am bazat doar pe această hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului. Dar, bineînțeles, proiectul respectă exigențele, inclusiv a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim mult.

Domnule Sîrbu,

Mai aveți a doua întrebare sau precizare?

Domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Imediat, a doua întrebare.

O mică precizare, dacă îmi permiteți. Criteriul de bază al acelei cauze CEDO, dar prin acest proiect de lege dumneavoastră prin faptul că includeți secretarii de stat la funcția de demnitate publică, practic, îi limitați de un drept fundamental – dreptul la accesul la justiție, deoarece ei vor putea fi demși oricând.

Iată că CEDO prevede un criteriu, atunci când se votează o astfel de derogare, atunci trebuie să demonstrați că această derogare este pe motive obiective, legate de interesul statului și ele... trebuie să justificați de ce excludeți accesul la justiție un număr atât de mare de funcționari de stat și statul trebuie să demonstreze că derogarea este îndreptățită.

Cel puțin, pentru noi nu a fost clar. Nu cred că ați îndreptățit această derogare, cu excepția, evident, scopului politic.

Și a doua întrebare, dacă îmi permiteți. Mai scurt, a doua întrebare. Spuneți-mi, vă rog, dacă un alt funcționar public în practică, bine, acum dumneavoastră scoateți secretarii de stat și șefii adjuncți de oficii teritoriale îi faceți demnitari, oricum, în sistemul administrației publice centrale mai rămân încă mulți alți funcționari: șefi de direcții, sînt alți mulți funcționari publici. Dacă se întîmplă vreo dată că un astfel de funcționar, în afara orelor de program, își expune liber opinia sa, inclusiv o viziune politică sau face un „share” pe Facebook sau altceva, spuneți-mi, vă rog, după asta dumneavoastră și pe acești funcționari îi veți sancționa?

Ce veți face, îi veți elibera din funcție sau veți veni cu modificări ca să excludeți toți funcționarii publici să nu aibă dreptul la libera exprimare?

Vă mulțumesc.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Domnule Sîrbu,

Vă ocupați cu demagogia. Noi vorbim de al doilea nivel politic în sistemul administrației publice centrale. Din cîte eu cunosc, în Europa nu există nici un stat în care ar exista un singur nivel politic la nivelul ministerelor – nici un stat.

Republica Moldova este... De regulă, sînt două nivele, dar sînt țări cu chiar 3 nivele de sisteme politice. Ceea ce ați făcut voi – doar formal ați depolitizat aceste funcții. În realitate, ați pus acolo exponența partidului, pentru ca în momentul în care veți pleca... la guvernare v-ați gîndit că aceștia vor continua cauza voastră care ați avut-o pînă pe data de 8 iunie 2019.

Evident că între persoanele pe care le-ați selectat sînt și persoane profesioniste, fără îndoială, persoanele profesioniste, după cum am menționat, vor fi păstrate în funcțiile respective, poate chiar și promovate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Următoarea întrebare – doamna Violeta Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc mult, stimată doamnă Președinte.

Domnule raportor,

Spuneți, vă rog, în nota informativă care este, în opinia mea, destul de specifică, dar, mă rog, vă aparține, dumneavoastră spuneți că mulți secretari de stat nu sînt onești.

Spuneți, vă rog, cum ați apreciat dumneavoastră cîți sînt onești sau nu și care ar fi unitatea de măsură, în viziunea dumneavoastră, a onestității?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Vă răspund, doamnă deputat.

În funcție de scurtele pe care le-a utilizat în cadrul campaniei electorale, scurtele Partidului Democrat pe care le-a utilizat în timpul orelor de program, utilizând mașinile de serviciu în timpul orelor de program, folosind resursele administrative contrar prevederilor Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, contrar prevederilor Codului de conduită a funcționarului public, contrar prevederilor Codului electoral. Foarte simplu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci persoanele care s-au implicat plenar în campanie fiind funcționari publici, lăsând la o parte treburile publice, lăsând ministerele de care sînt responsabili și au mers cu Plahotniuc și cu domnul fost Prim-ministru Filip în fiecare sat și în fiecare raion deci nu sînt funcționari publici, sînt... deci ei sînt mai politici decît orice membru al Biroului permanent din Partidul Democrat...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim mult.

Doamnă Ivanov,

Aveți a doua întrebare?

Stimați colegi,

Liniște, vă rog.

Liniște, vă rog. Eu vă chem la calm.

Doamnă Ivanov,

A doua întrebare.

Doamna Violeta Ivanov:

Nu... da.

Domnule raportor,

Dacă aș dispune de timp, v-aș mai pune întrebări, dar nu dispun de timpul respectiv și trec la a doua întrebare.

Din informația deținută, proiectul a fost... nu, n-aș putea spune elaborat, ticluit, așa, peste noapte, la careva indicații, pe culoarele Guvernului, iar autorul proiectului dat este unul din secretarii adjuncți ai Guvernului.

Întrebarea mea este: oare nu din aceste motive anume această funcție este unica care rămîne neschimbată?

La toți se schimbă statutul, deci denumirea funcției, ceea ce, da, și omul... ceea ce presupune o demitere automată și doar în cazul, citesc, poziției „secretar general adjunct al Guvernului” rămîne același statut, aceeași denumire a funcției și același salariu.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă deputat,

Proiectul acesta l-am scris eu personal, cu suportul unui coleg, care nu este secretar general nici adjunct și nici chiar secretar general al Guvernului.

Propunerea dumneavoastră este să transferăm în categoria funcții de demnitate publică și funcția de secretar general adjunct al Guvernului? Așa eu înțeleg.

Vom examina și ne vom expune.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Doamna Violeta Ivanov:

Dacă eu aș avea...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Vă rog, ca să nu intrăm în polemică. Dacă sînt propuneri concrete – întrebarea, răspunsul.

Propunerea – acceptul sau neacceptul și gata, nu intrăm în polemică.

Vă rog să...

Domnul Litvinenco.

Da, poftim, doamnă Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Nu pot să vin cu amendament, deoarece nu văd, nu înțeleg logica.

Adică, secretarul general este... nu este funcționar public, dar secretarul general adjunct este funcționar public. Nu înțeleg care este logica.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Ivanov,

Domnule Litvinenco,

Haideți, fără multe explicații. Sînt propuneri, examinați, veniți cu amendamente pentru lectura a doua.

Azi examinăm pentru prima lectură.

Următoarea întrebare – doamna Rotaru Svetlana.

Doamna Svetlana Rotundu:

Rotundu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rotundu. Îmi cer scuze.

Doamna Svetlana Rotundu:

Stimată doamnă Președinte,

Domnule Litvinenco,

Ați vizat un șir de funcționari publici în proiectul dumneavoastră enunțat recent. Eu aș vrea să vă întreb: dacă în opinia dumneavoastră, conform Constituției Republicii Moldova și legilor în vigoare, un funcționar public are dreptul să fie membru de partid? Prima întrebare.

Și altă întrebare. Dacă un funcționar public are restricții în libertatea de opinie și exprimare, în special, în orele în afara serviciului?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă deputat,

Evident, conform Constituției, funcționarul public are dreptul la opinie. Evident, conform Constituției, conform Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, funcționarul public are dreptul să fie membru de partid.

Totodată, legea, atît Legea... cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, cît și Codul de conduită a funcționarului public, interzice implicarea politică a funcționarului public în timpul și în procesul de exercitare a atribuțiilor de serviciu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Doamnă Rotundu,

Dacă aveți a doua întrebare. Nu aveți.

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Nicolae Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate raportor,

Două întrebări ordinare. În pofida argumentelor pe care le invocați, oricum trebuie să constatăm că secretarii de stat numiți sînt profesioniști,

aleși conform criteriilor transparente, în baza unui concurs, organizat de către comisia de selectare a secretarilor care a fost formată din reprezentanți ai diverselor instituții, inclusiv societatea civilă, inclusiv instituțiile din domeniul academic,... Academia de Administrare Publică, Autoritatea Națională de Integritate.

Ceea ce încercați dumneavoastră să faceți, considerăm că este o tentativă de transformare a actualilor secretari sau viitorilor care vor fi înlocuiți în niște slugi docile politic.

Întrebarea este: care sînt criteriile de selectare? Deoarece în proiectul menționat ați exclus tot ceea ce ține de criterii: studii, integritate și așa mai departe. Va fi concurs sau concursul va fi la discreția ministrului care va numi, după bunul său plac, după viziuni politice, următorii reprezentanți în aceste funcții?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Criteriile vor fi foarte clare și simple: integritate, profesionalism – acestea două criterii.

Oameni buni,

Voi ați scris 100 de criterii, dar n-ați respectat nici unul.

Noi avem două criterii pe care le vom respecta de la „A” pînă la „Z”, ad litteram, ca literă și ca spirit. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim mult.

Domnule Ciubuc,

Mai aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Nicolae Ciubuc:

De fapt, era întrebarea... cine va stabili aceste criterii de evaluare a profesionalismului și a integrității doar la discreția ministrului sau a persoanelor afiliate politic ministrului? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Sergiu Litvinenco:

... cine le va stabili?

Domnul Nicolae Ciubuc:

A doua întrebare. Cunoaștem că relația de muncă este una garantată și vorbim de stabilitatea raportului de muncă. Întrebarea este: aceste prevederi, care urmează să fie adoptate și, respectiv, să intre în vigoare, se vor răsfrînge asupra actualilor secretari? În cazul de față, aceștia urmează a fi eliberați în baza... sau care-i temeiul de drept și de fapt al eliberării lor ori acestea pot fi catalogate drept criterii de ordin politic?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Vom stabili în „Dispoziții finale și tranzitorii” pentru lectura a doua calea de urmat în privința perioadelor tranzitorii despre care vorbiți. Dar, evident, principiul aplicării imediate a legii. Deci legea se aplică în momentul în care intră în vigoare...

Domnul Nicolae Ciubuc:

Cu efect retroactiv.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Principiul aplicării imediate a legii. Există așa principiu...

Nu, legea nu are efect retroactiv, dar se aplică în raport cu secretarii de stat care sînt la momentul de față. Bineînțeles că se aplică.

Păi cum, să-i ținem... să ajungă...

Domnul Nicolae Ciubuc:

Și se prezumă că pe viziuni politice sau pe criterii politice vor fi demși actualii secretari sau secretari generali?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Domnule Ciubuc,

Eu cînd eram în campania electorală, eu am scris cred că în raport cu peste 50 la sută din secretarii de stat din cadrul ministerelor, inclusiv din cadrul Ministerului Agriculturii, sesizări cu privire la încălcarea gravă a Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, a Codului de conduită a funcționarului public, a Codului electoral, în raport cu secretarii de stat.

Acești secretari de stat de dimineață pînă seara cu mașina de serviciu erau prin raioane. Deci perioada electorală plus campania electorală care a fost de la 24 ianuarie pînă la 24 februarie, dar inclusiv în perioada electorală... de la momentul înregistrării 27 decembrie, acești secretari de stat au lăsat ministerele... au lăsat ministerele, au îmbrăcat scurte albastre și erau doar prin Ștefan Vodă, Căușeni, Anenii Noi și tot așa mai departe, de dimineață pînă seara cu mașinile de serviciu – Skoda, cu salariu plătit.

Evident că acolo unde i-am identificat fie noi, fie societatea civilă, i-a inclus în rapoarte... Ei pe urmă ce făceau? Făceau... își desenau ordine, fie cu privire la concediu neplătit, fie cu privire la concediu din asta.. zile pentru concediu anual de odihnă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Litvinenco...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Încă o dată repet...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Litvinenco,

Vă mulțumim.

Răspunsul este clar.

Următoarea întrebare – domnul Vasile Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

De fapt, nu este întrebare.

Stimați colegi,

În ceea ce ține de secretarii de stat care acum, la moment, sînt funcționari publici, de fapt, proiectul de lege nu are ca și scop eliberarea, are ca scop ridicarea lor la rang de... persoane cu funcții de demnitate publică. Eliminarea lor se face prin hotărîri, nu prin lege.

Haideți să aprobăm în prima lectură această lege.

Doamnă Președinte,

Eu propun 108.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule Bolea.

E foarte bine că ați propus 108, fiindcă nu mai avem deja alte întrebări care să parvină de la deputați.

Stimați colegi,

108? A mai parvenit cineva?

Stimați colegi,

A fost propunerea de a aplica prevederile articolului 108.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea.

Mulțumesc.

Domnule Litvinenco,

Vă rog, în calitate de președinte al comisiei.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități prezintă raportul la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 84 din 20 iunie 2019.

Proiectul are drept scop deblocarea activității ministerelor din cadrul Guvernului Republicii Moldova și prevede modificarea statutului funcțiilor de secretar general al Guvernului, secretar de stat, șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat din funcții publice în funcții de demnitate publică, precum și instituirea funcției de secretar general al ministerului care va substitui funcția de secretar general de stat.

Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor, propune plenului Parlamentului aprobarea proiectului nr. 84 din 20 iunie 2019 în lectura întâi.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc, domnule președinte.

Stați puțin că avem o întrebare la dumneavoastră.

Este înregistrată cu întrebarea doamna Eleonora Graur.

Vă rog.

Doamna Eleonora Graur:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate președinte al comisiei, totodată și autor,

În nota informativă dumneavoastră ați notat precum că există riscul ca ministerele să fie blocate în activitatea lor de către secretarii de stat. Aveți vreun exemplu concret sau sînt doar presupuneri?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da, sabotaj. Sabotaj cînd secretarii de stat nu îndeplinesc ceea ce îi spune ministrul.

Doamna Eleonora Graur:

Păi, bine, am întregat: aveți un exemplu concret sau sînt doar presupuneri?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Sînt mai multe...

Doamna Eleonora Graur:

Păi, eu aș ruga ca să menționați măcar unul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Unii au și plecat deja din funcții și au depus deja și demisia.

Ian vedeți hotărîrile Guvernului sau dispozițiile Guvernului care au fost adoptate zilele trecute.

Doamna Eleonora Graur:

Dumneavoastră sînteți autor... în așa caz, trebuie să veniți cu exemple concrete, în caz cînd s-a adresat o întrebare. (*Gălăgie în sală.*)

Dacă aveți exemple concrete, dar dacă sînt doar presupuneri...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Vedeți Monitorul Oficial... Eu sper că astfel de cazuri să fie cît mai puține sau chiar să nu fie deloc. Dar pînă acum au existat astfel de încercări.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc mult, domnule președinte.

Doamna Eleonora Graur:

Mulțumesc.

Nu ați fost destul de argumentat.

Dar, oricum, am încă o întrebare către dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Poftim.

Doamna Eleonora Graur:

Spuneți-mi, vă rog frumos, ce a stat la baza schimbării statutului șefilor oficiilor teritoriale și adjuncților, totuși, din funcție publică în funcție de demnitate publică? Deci aveți ceva care, într-adevăr, este imperios necesar sau este o pregătire către alegerile locale din toamnă?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă deputat,

Nu este pregătire. Deci în funcțiile acestea reprezentanța Guvernului în teritoriu... trebuie să fie persoane care...

Care este scopul oficiilor... știți care este?

Vă spun eu. Asigurarea implementării pe plan regional a Programului de activitate al Guvernului.

Ce au făcut reprezentanții voștri în teritoriu?

Ce a făcut Gherasimov de la Ungheni? (*Gălăgie în sală.*) Deci Gherasimov s-a ocupat cu băgarea oamenilor nevinovați în pușcării în raionul Ungheni și nimic mai mult. (*Aplauze.*)

Deci noi o să avem... în funcțiile respective noi vom numi oameni care se vor ocupa de îndeplinirea nemijlocită a atribuțiilor acestor oficii, deci ele sînt două: asigurarea implementării programului...

Doamnă deputat...

Doamnă deputat,

Dumneavoastră vă răspund. Deci asigurarea implementării Programului de activitate al Guvernului. Asta-i prima atribuție.

Coordonarea serviciilor publice desconcentrate.

Și doi. Controlul administrativ. Controlul administrativ pe care Executivul central îl are, potrivit Constituției, asupra activității și actelor autorităților administrației publice centrale.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Două întrebări. Ați răspuns la două întrebări.

Am văzut că a fost apăsător... doamna Nicolaescu-Onofrei.

Poftim.

Următoarea întrebare.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

Dacă se permite un exemplu. Dacă este OK.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, poftim.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

Deci în ministerul pe care-l conduc am exemple de contracte pe care trebuia ministerul să le avizeze pentru instituțiile din subordine și care sînt pregătite din ianuarie, din februarie, din martie și nu au fost avizate de către secretarii de stat, nu au fost făcute atribuțiile de rigoare, pentru că toată lumea a fost în campanie electorală.

De asemenea, s-a încercat să mi se pună un ordin pe masă, pentru ca să fie finanțate activități de formare continuă pentru niște materiale care încă nici măcar nu sînt aprobate de către Consiliul Național de Curriculum. Asta este exemplul de sabotaj și de neîndeplinire a atribuțiilor de serviciu.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Asta este caz penal. Este caz penal, apropo, doamna sau domnul care v-a pus ceva la semnătură. Asta este caz penal. În cel mai rău caz, este caz disciplinar. Comisia disciplinară, la nivelul Guvernului, trebuie să fie sesizată și persoana respectivă urmează a fi sancționată disciplinar și eu cred că chiar cu destituirea din funcție, cea mai drastică sancțiune posibilă aplicabilă funcționarilor publici.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim mult.

Domnule președinte,

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

La proiectul în cauză, la proiectul nr. 84 avem 3 luări de cuvânt.

Prima s-a înscris cu luare de cuvânt doamna deputat, doamna vicepreședinte Monica Babuc.

Vă rog.

5 minute sau 7? Din partea... Fiindcă văd că și fracțiunea s-a înscris.

Nu, vorbiți dumneavoastră și, așa, după rînd. Cum v-ați înscris, așa vorbiți.

Doamna Monica Babuc:

Stimată doamnă Președinte,

Onorat Parlament,

Excluderea funcțiilor publice din Legea nr. 158, din rațiuni politice, vine în gravă disonanță cu principiul securității raporturilor juridice, în speță, raporturi juridice de muncă.

Autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobîndite decît în situații în care în condițiile stabilite de lege acest lucru este, subliniez, absolut necesar pentru interesul public.

Mă întreb dacă modificările unui pachet masiv de legi organice justifică un interes public? Răspunsul este nu.

Acestea însă derivă din interese subiective și deloc civilizate, acelea care vădesc setea de răzbunare pe toate persoanele catalogate eronat, subliniez, ca adversari politici.

Onorat Parlament,

Scopul normei actuale, care determină activitatea secretarilor de stat, este unul firesc și constructiv. Animositățile politice nu trebuie să afecteze activitatea continuă a autorităților publice. Actualmente, chiar în calitate de funcționari publici, secretarii de stat pot avea calitatea de membru al partidelor politice sau organizațiilor social-politice legal constituite, cu excepțiile prevăzute de lege. Acest drept aparține oricărui cetățean al țării noastre și nu poate exista niciun motiv rațional de a-l îngrași prin norme menite să inducă frica pentru pierderea locului de muncă. Acest drept este echilibrat cu obligația de a fi loial autorității publice în care activează acesta.

Funcționarii beneficiază de stabilitate în funcția publică deținută, fapt care conferă consecvență activității administrative, lucru necesar oricărei guvernări, indiferent de configurarea forțelor politice.

Perturbarea activității autorităților publice prin atribuirea statutului de funcții de demnitate publică îi va pune pe secretarii de stat în dependență directă de voința politică.

Secretarul de stat nu trebuie să asiste ministrul, el trebuie să asiste ministerul. Un ministru, apriori, este figură politică și pentru asistarea acestuia se formează cabinete, se angajează persoane în funcții de demnitate publică care vin și pleacă odată cu ministrul.

Punerea secretarilor de stat în serviciul miniștrilor este politizare directă și sfidătoare a funcției publice și justificare a persecuțiilor și epurărilor de cadre.

Onorat Parlament,

Am avut onoarea să am un mandat de ministru de 6 ani de zile și în acest mandat am avut fericirea să conlucrez cu oameni în funcții de secretar general și secretar de stat, care reprezintă floarea intelectualității din Republica Moldova.

Unul dintre ei este unul din înaintașii științei istorice, doctor în științe istorice, profesor universitar, cu vechime de 30 de ani, alta este cea mai mare expertă în dreptul civil, cea care este susținută, inclusiv de organismele internaționale, care o introduc în proiecte internaționale în reforma justiției din Republica Moldova.

Alt secretar de stat este Profesorul anului din Republica Moldova în 2007, cadru didactic cu grad superior și formator național și internațional în proiecte didactice pentru cadre didactice.

Un alt secretar de stat este unul din sportivii de performanță din Republica Moldova, recunoscut internațional. Nimeni dintre ei nu este membru de partid și a fost nevoie de mari eforturi pentru a-i convinge să aplice la concursuri și să participe cu munca lor și cu experiența lor la funcția publică.

Dragi colegi,

În cine loviți dumneavoastră? În specialiștii de forță, nu foarte mulți, care există în această țară, în persoanele care, așa cum considerați dumneavoastră, și-au făcut activități politice decât în perioadele în care au fost degrevați din funcție și chiar dacă cineva s-a făcut vinovat, această vinovăție trebuie demonstrată în mod individual, nu prin proiecte de legi care pun sub îndoială integritatea tuturor secretarilor de stat care au fost atrași în munca publică de la noi.

Dragi colegi,

Recent, vineri, Organizația Internațională a Muncii, parte a Organizației Națiunilor Unite, a aprobat primul Tratat împotriva violenței și hărțuirii la locul de muncă.

Vă atrag atenția că acest tratat va servi, cu siguranță, baza pentru mulți dintre acei pe care dumneavoastră astăzi îi huiduiți nemeritat pentru a ataca deciziile dumneavoastră în continuare.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Și noi vă mulțumim.

Următoarea luare de cuvânt – domnul Pavel Filip.

Din partea fracțiunii.

Domnul Pavel Filip:

Mulțumesc mult, doamnă Președinte.

Nu puteam să nu iau cuvântul, pentru că am fost acel care a promovat reforma Guvernului, reforma administrației publice centrale. Apropo, o reformă care era una din restanțele la Acordul de Asociere pe care le-am primit odată cu guvernarea în 2016.

Știam și atunci că dacă nu vom avea funcționari publici profesioniști, care să genereze politici și proiecte pentru oameni, nu vom reuși.

„Peștele de la cap se strică”, se spune la noi, așa că de la cap am început. Am început cu numărul de ministere, am început cu administrația publică centrală. Am redus numărul de ministere, dar văd că vreți să le majorați. Înțeleg că nu ajung funcții pentru toți acum.

Reforma administrației publice, apropo, ne-a adus economii de peste 110 milioane de lei. 95 milioane de lei au rămas în fondurile de salarizare ale ministerelor. Astfel, am putut să majorăm salariile specialiștilor cu 81%, pentru că specialistul trebuie să-și primească un salariu.

Această reformă lansată, dar nedusă pînă la capăt, apropo, încă în 2015, de colegii actualilor deputați, a fost realizată, vreau să vă atrag atenția, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, cu ajutorul unor consilieri de nivel înalt din Uniunea Europeană care ne-au asistat și ajutat pe durata întregului proiect cu experți de la UNDP, cu experți de la GIZ.

Ce facem cu toată această expertiză și ce le spunem lor astăzi? Că reforma lor nu e bună și nu convine actualului Guvern, pentru că dumneavoastră ați scos în evidență că este o reformă făcută de către voi. Este o reformă făcută împreună cu comunitatea internațională.

Unul dintre cele mai importante elemente ale reformei la care am muncit cot la cot cu partenerii externi, cum vă spuneam, a fost depolitizarea funcțiilor publice prin instituirea secretarilor de stat. De fiecare dată cînd se schimbau Guvernele, erau decapitate toate ministerele și noi am fost martori împreună cu dumneavoastră. Pleca toată conducerea acestora. Celor care veneau în locul lor le lua mult timp să cunoască domeniul, să-l înțeleagă și să se adapteze.

În plus, ministrul este numit în funcție de factorul politic. Este o numire politică, așa a fost mereu și noi cunoaștem acest lucru. Secretarii de stat sînt aleși prin concurs, sînt profesioniști și responsabili de domenii concrete.

Dacă unii dintre ei au greșit, faceți o evaluare corectă și sancționați. Legea și astăzi vă permite să evaluați performanțele acestora și chiar să-i demiteți în cazul sabotării sau neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu.

Nu e necesar să schimbați legea. Din punctul meu de vedere, nu este corectă această abordare. Au mai făcut-o alții, în 1917, cînd au distrus totul, ca apoi să înceapă a construi.

Mai vedeți, poate sînt elemente bune care au fost lăsate de către noi și începeți și să construiți, nu doar să demolați, pentru că asta o faceți acum. Prin ceea ce faceți, aruncați, cel puțin, Moldova cu 5 ani în urmă, politizînd din nou toate aceste funcții.

E frumoasă această umbrelă de depolitizare, dar această umbrelă nu înseamnă altceva decît o politizare excesivă de către dumneavoastră a instituțiilor statului.

Republica Moldova nu mai are timp de pierdut. Republica Moldova nu are timp să aștepte pînă cînd o să vă instalați toți membrii de partid în fotolii, pentru că asta se întîmplă acum, ca să vă puteți apuca de lucru.

Cît despre participarea în campania electorală, fiecare cetățean, așa cum spuneau și colegii, are dreptul să facă acest lucru atît timp cît nu încalcă legea. Și din secretarii de stat. Dacă demonstrați că cineva a făcut campanie în timpul serviciului, el trebuie pedepsit, dar nu mergeți peste toți și cei care au făcut poate campanie, dar vreau să vă spun foarte sincer acum: nimeni nu a făcut campanie. Poate asistau pentru a răspunde la o întrebare sau alta și aceasta a fost în afara orelor de lucru și atunci cînd au fost degrevați. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Am văzut în trecut colegi...

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Vă rog, calm.

Domnul Pavel Filip:

Cei care au emoții foarte mari, vă rog, doar un pic de atenție, pentru că am fost martori și eu personal am văzut în trecut colegi care astăzi sînt în majoritatea de guvernare, că au fost prea mult implicați în campaniile electorale. Și, apropo, nu vorbesc de miniștri. Am fost martorii politizării excesive a sistemului de educație. Nu vă aduceți aminte parada rectorilor cu

fulare de o singură culoare? Atunci ce a fost? Nu a fost o politizare excesivă oare? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Știți care este problema noastră? Ipocrizia și dublele standarde, faptul că atunci asta era normal, dar acum asta e tragedie.

Partidul Democrat a făcut greșeli, greșeli pentru care acum plătește, greșeli pentru care inclusiv partidele de la guvernare ne-au criticat.

Dar voi ați declarat că veți fi mai buni ca noi, mai corecți, mai integri ca noi. De ce, totuși, nu avem această senzație? De ce, totuși, avem senzația că ați lăsat la o parte treburile țării și acum vă ocupați de răfuieli și răzbunări, apropo, cu oamenii care nu merită acest lucru?

Stimați colegi,

Noi nu mai sîntem la guvernare, sîntem în opoziție.

Voi cînd vă apucați de lucru? Nu doar să demolați, dar încercați să vă apucați de construit.

Înțeleg că oamenii vor pîine și circ. Pîine nu va fi, asta noi vedem. Dar operațiunea „circ” e în plină desfășurare.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Vă chem la calm, fără emoții.

Stimați colegi,

Următoarea luare de cuvînt, din partea fracțiunii – doamna Doina Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

În anul 2017, guvernarea precedentă a schimbat structura Guvernului. Din 16 ministere, au rămas doar 9 și fiecare domeniu are în frunte un secretar de stat, a cărui responsabilitate ar fi trebuit să țină strict de gestionarea ministerelor. S-a declarat că s-a organizat concursul pentru selectarea acestor funcționari într-un mod absolut transparent și obiectiv. Reforma avea și pretinsa intenție de a depolitiza instituțiile. Zic și pretinsă, pentru că nici concursul nu a fost tocmai transparent și nici tentativă de depolitizare nu a avut loc.

Chiar în februarie 2019, în plina campanie electorală, mai mulți secretari de stat au fost observați la diferite evenimente electorale și întâlniri organizate de către Partidul Democrat cu alegătorii săi. Secretarii de stat au

mers fie în caravană prin raioane, alături de liderii de partid, fie au participat la adunări aici, în capitală. După aproximativ un an și jumătate de la reformă, ne-am convins că funcția de „secretar de stat” nu este nicidecum una apolitică, implicarea lor în campania electorală fiind evidentă, aceștia fiind numiți și „mesageri de partid” în presă.

Iată și câteva exemple concrete de secretari de stat plimbăreți:

Secretarul de stat de la Ministerul Sănătății – Aliona Serbulenco – a participat pe 26 ianuarie la un eveniment de susținere a candidatului Partidului Democrat pe circumscripția Buiucani;

Viorica Dumbrăveanu, secretar de stat la același minister – a participat în cadrul caravanei la Nisporeni;

Nelea Ciobanu-Rusu, secretar de stat la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale – a participat în cadrul campaniei de promovare a Partidului Democrat în localitatea Grozești din raionul Nisporeni;

Iar secretarul de stat de la Ministerul Economiei – Sergiu Bucătaru – a participat la mai multe întruniri politice, ultima fiind în cadrul caravanei în localitatea Egoreni din raionul Soroca.

Dacă o funcție presupune că este apolitică, atunci deținătorii acesteia trebuie să fie profesioniști, dar nu să umble, să se etaleze în poze, îmbrăcați în haine cu însemnele partidului, să aducă elogii șefilor de partid sau să organizeze contramanifestații, să cînte la vuvuzele și să deseneze pancarte denigratoare la adresa opoziției, așa cum o făceau reprezentanții Guvernului în teritoriu. În toată această perioadă, acești funcționari au fost nu altceva decît teroarea opoziției.

Important este și faptul că dacă pînă atunci viceministrii plecau din funcție odată cu șefii lor, conform reformei din 2017, secretarii își păstrează fotoliile, indiferent de cine este numit ministru. În condițiile în care unii dintre ei continuă să slujească regimului... fostului regim și încearcă să submineze și să saboteze activitatea actualului Guvern, acest lucru este inacceptabil.

Considerăm că este absolut necesar să modificăm legea, să facem ordine, astfel încît adevărații profesioniști să-și poată păstra fotoliile, trecînd printr-un concurs repetat, iar cei care urzesc împotriva cetățenilor, să plece.

Așadar, urmează să fie schimbat statutul funcțiilor de secretar general al Guvernului, secretar de stat și de șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat din funcții publice în funcții de demnitate publică. Astfel, ocuparea acestor funcții va avea loc prin alegeri sau prin numire, în condițiile legii, iar mandatul demnitarului ar fi de 4 ani, dacă un alt termen nu este stabilit prin Constituție sau prin legea specială ce reglementează activitatea acestui demnitar.

Deci se va face o delimitare strictă dintre politic și administrativ. Miniștrii și secretarii de stat vor fi politici, iar funcțiile în subordinea

acestora: secretar general, șefi de direcții, consultanți și specialiști, vor fi publice, adică, apolitice.

Sînt funcții-cheie care necesită o abordare responsabilă și matură și este extrem de important să nu permitem ca acestea să fie transformate într-un hal fără de hal, doar ca să facă jocul politic al unui partid anume.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim.

Următoarea luare de cuvînt – domnul Ion Ceban.

Din partea fracțiunii?

Din partea fracțiunii, da.

Domnul Ion Ceban:

Stimați colegi,

Pentru cine-i interesează foarte serios, da, eu m-am înscris, deși nu planificam să vorbesc la acest subiect. Pur și simplu, nici mie, nu știu cum colegilor din sală, nu-mi prea place această atmosferă. Văd că unii de aici au pierdut, pur și simplu, cu realitatea oric... nici nu știu cum să zic, orice contact, probabil, da.

Eu văd aici juriști din partea Partidului Democrat care astăzi au făcut un „spam juridic”. Dacă știe cineva ce înseamnă „spam juridic”, asta înseamnă că ai descris un fel de carte juridică, la sfîrșitul acestei cărți este tot felul de nu știu ce fel de adresări la cartea X, la cartea Y, la cartea Z, despre care niciodată, dar absolut niciodată nu s-a vorbit în acest plen și ori de cîte ori am amintit: băi, băieți, atrageți atenție la norma X sau norma Y – microfonul închis, microfonul închis, microfonul închis.

Iată că astăzi ei au venit și s-au uitat, așa, atent peste toate cărțile acestea și au început să citească notițe aici nu știu cui.

O solicitare – lăsați jelea asta, vă rog frumos, și lăsați ipocrizia asta.

Da, domnule Filip,

Lăsați ipocrizia și dublele standarde.

Deci trebuie să vă uitați foarte bine în oglindă ce a fost acum cîteva săptămîni în urmă, cîteva luni în urmă, atunci cînd vi se spunea că norma este încălcată și ați încălcat-o ori de cîte ori ați avut această posibilitate. V-ați bătut joc de instituțiile statului, de norma de drept și veniți aici și citiți unul la altul notițe.

Eu am rămas, pur și simplu, stupefiat. Iată, mă uitam aici și vedeam discursuri, așa, plenare. Bine, nimeni nu are de gînd să aibă o atitudine față de oamenii care s-au comportat corect, profesionist, altfel decît ar trebui în procesul de muncă. Nu este... de zîmbet.

Dacă dumneavoastră vreți să apărați pe cineva, nici o problemă, apărați, dar spuneți: aceștia sînt oamenii noștri, vă rugăm frumos, nu-i clătinați din funcții. Spuneți sincer, frumos, deschis: sînt oamenii pe care i-am pus acolo, care au făcut campanie electorală, care au umblat, au intimidat alți oameni și noi nu vrem ca ei să părăsească aceste ministere.

Nu vreți, noi știm că nu vreți, dar o să trebuiască să părăsească. O să trebuiască să părăsească, pentru că acolo trebuie să vină oameni care trebuie să-și facă, într-adevăr, datoria de stat, să facă datoria ministerului, nu ministrului, nu pusului în funcție și tot așa mai departe.

Eu mă mir foarte mult, deci unul care astăzi ne vorbește despre tot felul de standarde democratice, procese democratice.

Voi, ce, ați uitat despre condamnări pe criterii politice, despre incapacitatea omului de a se apăra în instanța de judecată, fiind închis nu știu pe unde, despre faptul că ați intimidat primari pe care i-ați pus să semneze pentru Partidul Democrat, cu dosare penale și cu tot felul de lucruri, inclusiv membrii familiilor? Să vă amintim noi despre asta, cîți primari ați avut și cîți aveți la momentul de față?

Haideți, că vin alegerile locale și o să vedem cît o să aveți în instanță finală, cînd oamenii, cu adevărat, liberi vor putea să se expună în acest sens. Să vă spunem cîți bani ați cheltuit, ați îngropat în tot felul de proiecte de „piar” politic? (*Rumoare în sală.*)

Da, la proiect, toate lucrurile sînt la proiect, inclusiv șantajul pentru diferite persoane, inclusiv șantajele la primele persoane din stat, inclusiv la nivel de Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult pentru...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi deputați,

Există un Regulament... (*Discuții.*)

Stimați colegi,

Domnule Ceban,

O secundă.

Stimați colegi deputați... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi deputați,

Este un Regulament, care este votat de întreg Parlamentul. Vă chem la calm și la respect.

Domnul Ion Ceban:

Domnule Sîrbu...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Trebuie să avem capacitatea să ne ascultăm unul pe altul – ne place, nu ne place. M-ați văzut vreo dată să bat în masă?

Respectați-vă reciproc. Vă rog mult.

Domnul Ion Ceban:

Da, la proiect și toate-s de procedură și-s la proiect.

Domnule Sîrbu,

Eu nu am nevoie de „șpargalcă”, așa cum dumneavoastră acolo aveți nevoie de „șpargalcă” permanent. Fiți atent, anularea alegerilor, de exemplu, în Chișinău, anularea multor lucruri care sînt ca și standarde, tolerarea hoțiilor de miliarde.

Unde vi-i flăcăul ista care aici, cu tanti, făcea tot felul de scamatorii? Nu știți? O să vină.

Dar de ce nu l-ați condamnat? De ce nu i-ați condamnat pe cei care au furat miliardele și tot așa mai departe? De ce astăzi în libertate stau aceștia care sînt învinuiți de scheme de corupție, începînd cu traficul, începînd cu contrabanda, începînd cu țigările și terminînd cu anabolizantele? Unde sînt ei? De ce astăzi nu răspund pentru toate fărădelegile?

Dumneavoastră ați venit să ne dați lecții? Ia, mai stați, vă rog frumos, în banca voastră și nu ne mai dați lecții atîta timp cît măcar bunul simț și obrazul nu este la locul respectiv. Iar oamenilor din PD cu sinceritate le spun: sînt oameni foarte cumsecade, sînt foarte cumsecade, nu vă dedați unui grup de oameni care astăzi, pur și simplu, a monopolizat puterea, deziceți-vă de acești oameni și deziceți-vă de aceea ce au făcut ei pînă acum, pentru că acest lucru nu este normal și foarte mulți din Partidul Democrat știu acest lucru.

Haideți să arătăm bine, dar nu să arătăm bine de atîta că vrem să arătăm bine, să fim sinceri unii cu alții și în raport... de unii cu alții, și în raport cu societatea și cu partenerii externi.

Vă mulțumesc mult. (*Aplauze*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Următoarea... (*Discuții.*)

Stimați colegi,

Următoarea...

Stimați colegi,
Au fost luările de cuvânt.
Da, poftim, de procedură.
Domnule Sîrbu,
Da, un minut aveți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.
Regretăm, sigur, acest discurs de ură în plenul Parlamentului.
Doamnă Președinte,

În această luare de cuvânt a fost tot ce doriți, doar nu la subiect. Și vreau să atrag atenția că, potrivit articolului 105 din Regulamentul Parlamentului, și nu este o „șpargalcă”, este Regulamentul Parlamentului, alineatul (3) prevede: „Vorbitorii sînt obligați să se refere exclusiv la chestiunea pentru discutarea căreia s-au înscris la cuvânt. În caz contrar, Președintele ședinței le atrage atenția și, dacă ei nu se conformează, le retrage cuvîntul și deconectează microfonul”.

Eu rog, doamnă Președinte, cu tot respectul, dar chiar haideți să ne respectăm unii pe alții și să respectăm procedurile.

Dacă sînt alte declarații, atunci la finalul ședinței, poftim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Domnul Serghei Sîrbu:

Doar sigur, ar fi bine fără incitare la ură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Sîrbu,

Mulțumim.

Vă rog să fie...

Vă rog să fie reciproc.

Domnule Ceban,

Calm, vă rog.

Vă rog să fie reciproc.

De aceea, haideți să nu ne ținem lecții unul la altul. Fiecare avem în față Regulamentul și trebuie să-l respectăm. Lecții nu se admit pentru cineva.

Următoarea luare de cuvânt – doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei.

Vă rog.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Nu intenționez să am un discurs astăzi, dar pentru că am auzit aici speculații și încercarea de a specula și cu bunul nume al acelor oameni care, în funcțiile de secretari de stat, secretari generali, și-au depus tot efortul ca să miște sistemele înainte, astăzi dumneavoastră încercați să speculați cu bunul lor nume, continuați să-i folosiți așa cum ați făcut în campania electorală.

Și eu mă simt obligată să am un cuvânt în apărarea acelor oameni care și-au făcut treaba bine și care vor rămâne în sistem. Dar am o adresă specială către dumneavoastră, cei care acum încercați să speculați cu bunul lor nume și vreau să întreb: când i-ați rugat să facă campanie electorală pentru dumneavoastră, între ora 18 și opt dimineața?

Nu vă supărați, spuneți-mi, vă rog, de ce unii dintre dumneavoastră, care au fost în funcție de demnitate publică, nu și-au asumat nici măcar dreptul de semnătură pe documentele pe care tot i-ați silit pe dumnealor să fie responsabili și să-și pună la bătaie bunul lor nume?

Acei oameni care au fost onești, da, au trecut prin situații diferite, unii au fost mai puternici, alții au fost mai slabi. Eu sper că și-au învățat lecția și cei care merită, și care sînt onești trebuie să rămână în sistem și de asta ne vom îngriji.

Dar nu vă supărați, atunci când dumneavoastră v-ați făcut o muncă foarte comodă în fotolii minunate și ați folosit bunul nume al acestor oameni, pentru ca să promovați idei proaste, n-o să dau exemple, sînt suficiente, și Arena Chișinău, și multe altele, eu cred că trebuie să vă gîndiți foarte mult la faptul că nu ei sînt de vină, ci dumneavoastră.

Și aș mai spune un singur lucru, și de data asta este o adresă nu către dumneavoastră, dar către toți angajații din sistemul educațional: este timpul ca politicul să-și oprească ingerința în sistemul de educație. Și vreau să mă adresez acum... mai știi, poate că lumea urmărește și sînt interesați în continuare de ce se întîmplă, vreau să mă adresez colegilor de la nivelul autorităților publice de nivelul al doilea și autoritățile locale, vreau să mă adresez celor de la direcțiile educaționale, direcțiile de învățămînt din teritoriu: orice încercare a dumneavoastră de a vă bate joc în continuare de oameni, pentru că asta continuă și ingerința politicului continuă, orice încercare va fi contracarată conform legii.

Nu se mai poate permite ca un partid ca cel democrat să-și promoveze proiectele abjecte, încercînd să folosească bunul nume al oamenilor. Și eu sper că tratatul menționat de doamna Babuc chiar va putea fi folosit de oamenii care au fost înjosiți și care au fost amenințați să-și piardă locul de muncă pentru ca să participe în campanie electorală. Și vreau să vă rog pe

oricine, dacă simțiți nevoia să protestați sau să acuzați cumva acești oameni, haideți să ne uităm la fiecare persoană în parte, pentru că fiecare dintre ei a fost în situații diferite.

Noi nu venim aici să judecăm per ansamblu, noi venim să luăm măsuri și asta trebuie să facă Parlamentul – să se îngrijească ca aceste lucruri să nu se mai întâmple. Și prin această propunere de lege, cu secretar general în calitate de funcționar public și care poate să asigure și continuitate, și istorie instituțională care să fie transmisă mai departe și cu secretar de stat care își asumă o responsabilitate politică, da, putem să schimbăm lucrurile.

Deci nu mai folosiți bunul nume al oamenilor și nu-i mai călcați în picioare. Atît.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Acestea au fost înscrierile pentru luări de cuvînt.

Vă mulțumesc.

Acum supun votului pentru prima lectură... **aprobarea în prima lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative, înregistrat sub nr. 84 din 20 iunie 2019.**

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți. Proiectul este votat în prima lectură.

Stimați colegi,

Vă rog, pentru lectura a doua, cine au amendamente, să le prezinte în comisiile respective.

Stimați colegi,

Următorul proiect de lege este **proiectul de Lege pentru completarea Legii securității statului, inițiativa înregistrată sub nr. 86 din 24 iunie 2019.**

Deputatul raportor – domnul Vasile Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru completarea Legii securității statului.

În contextul în care a fost adoptată Declarația cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului Republica Moldova, constatăm o criză instituțională cu privire la coordonarea eforturilor de asigurare a securității naționale și un blocaj legislativ în cadrul funcționării Consiliului Suprem de Securitate. Astfel, în perioada 2017–2019, ședințele Consiliului Suprem de Securitate au fost boicotate de către unii membri, iar o serie de autorități publice centrale au ignorat solicitările legale de informații și prezentarea de rapoarte cu privire la implementarea deciziilor Consiliului Suprem de Securitate.

În același timp, în situația de criză constituțională, Consiliul Suprem de Securitate s-a întrunit și a luat o serie de decizii de importanță socială cu implicarea asupra securității naționale referitoare la hotărârile Curții Constituționale, la necesitatea publicării Raportului Kroll, la scoaterea masivă pe căi ilicite a mijloacelor financiare și a bunurilor materiale din Republica Moldova și distrugerea probelor pe unele infracțiuni comise.

Totodată sau în același context, Banca Națională a Moldovei, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor refuză să prezinte informațiile solicitate de către Consiliu, făcând trimitere la respectarea secretului comercial, bancar, altor secrete personale ale nu știu cui. Această situație persistă în pofida faptului că membrii Consiliului Suprem de Securitate reprezintă principalele autorități publice centrale și au acces la informații cu grad de securizare. Imposibilitatea examinării problemelor legate de cazurile de relevanță socială, care afectează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, împiedică formarea de poziții comune asupra subiectelor menționate, dar și formularea de politici publice în acest domeniu legate de prevenirea, combaterea și profilaxia unor astfel de incidente.

De asemenea, vreau să vă informez că Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată în 2011, prevede necesitatea reformării acestui organ – a Consiliului Suprem de Securitate, inclusiv prin consolidarea rolului Consiliului, investirea sa cu funcții deliberative, de coordonare și de elaborare a politicilor în domeniile de securitate și apărare, precum și dezvoltarea unor capacități, cum este: capacitatea de informare și comunicare; de analiză permanentă; de coordonare; de implicare activă în procesul elaborării politicilor de securitate și efectuarea periodică a unor analize strategice a sistemului de securitate națională și de apărare pentru a preveni unele riscuri.

De aceea a fost imperios necesar ca să fie schimbată legislația, venim cu acest proiect de lege care prevede în sine ca membrii Consiliului Suprem de Securitate să fie responsabili de executarea deciziilor acestuia, ca organele centrale, autoritățile de diferit nivel, inclusiv întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul lor de proprietate, să fie obligați, la cerere, să prezinte unele informații, analize, studii științifice, de ce nu? Iar refuzul acestor autorități care sînt menționate în lege de a furniza datele solicitate de

către Consiliu să... după sine, acest refuz să atragă și o pedeapsă fie administrativă, fie chiar și penală.

De aceea solicităm susținerea dumneavoastră a acestui proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări.

Prima întrebare – domnul Serghei Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate domnule autor...

Domnul Vasile Bolea:

Spuneți, vă rog, mai tare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da. Potrivit Constituției Republicii Moldova, puterile în stat sînt separate, știți dumneavoastră, legislativă, executivă, judecătorească.

Conform Legii supreme, evident, atribuțiile Guvernului sînt delimitate, sînt delimitate expres și prevăzute atribuțiile Parlamentului, Președintelui și puterii judecătorești. Toate raporturile de colaborare și interacțiune, de asemenea, sînt prevăzute de către Constituție, cine, cui raportează, cum colaborează între ele.

Prin acest proiect de lege, dumneavoastră doriți să ridicați Consiliul Suprem de Securitate la un nivel suprainstituțional, să-l plasați deasupra Guvernului, să-l plasați deasupra Parlamentului, să-l plasați deasupra instanțelor de judecată, Procuraturii Generale, BNM și altele. Adică, un Consiliu, un organ care niciodată nu a fost un organ constituțional, deoarece este un organ consultativ prevăzut doar de lege, dumneavoastră... da, și fără personalitate juridică, vreți să-l plasați deasupra unor organe constituționale care sînt separate în stat și care au atribuții constituționale în lege.

Spuneți-ne, vă rog, întrebarea este:... în afară de considerentele, sigur, de ordin politic, care sînt considerentele de ordin juridic și pe care normă expresă din Constituția Republicii Moldova dumneavoastră vă permiteți să puneți un Consiliu, care nu este un organ constituțional, deasupra tuturor instituțiilor și autorităților statului la nivel constituțional.

Și să ne spuneți, vă rog, care este norma și vă bazați în această propunere.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Sîrbu,

Dumneavoastră v-ați încurcat în cuvintele pe care le-ați spus în decurs de 3 minute.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu vă rog să răspundeți.

Vă rog frumos.

Domnul Vasile Bolea:

Vă răspund.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Răspunsul, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

În primul rînd, dumneavoastră ați vorbit de... sau ați acordat întrebarea ca să vă spun care norme constituționale prevăd modificările care vin în acest proiect asupra unui organ care nu este prevăzut în Constituție, dar este prevăzut ca și organ consultativ în legislația națională.

Constat, cu regret, că v-ați încurcat în cuvinte, în decurs de 3 minute.

În primul rînd, aceste modificări sau acest proiect vine să deblocheze situația în acest organ. Noi constatăm, cu regret, că guvernarea care a fost pînă în martie 2019, pe parcursul a aproape 3 ani de zile, a boicotat ședințele acestui organ, fie el și consultativ, așa cum spuneți dumneavoastră.

Datorită faptului că prin acest boicot nu s-au furnizat informații care sînt necesare să fie analizate sub prisma securității statului, la noi în țară au avut loc foarte multe fărădelegi. Astăzi colegii au acordat întrebări directorului nou-numit al Serviciului de Informații și Securitate cu privire la expulzarea unor cetățeni străini, cu privire la neadmiterea altora, da, arbitrar aleatoriu.

Noi am vorbit nu o singură dată în ședințele... în mai multe ședințe în plen ale Parlamentului de legislatura trecută referitor la situația cu râul Nistru, care, de asemenea, nu a putut să fie examinată plenitudinea acestei probleme, acele informații care trebuiau să fie furnizate. Noi am vorbit și despre furtul miliardului, care, de asemenea, trebuia să fie examinat la ședințele Consiliului Suprem de Securitate și, iarăși, informații nu au fost furnizate.

Iată, pentru ca să deblocăm această situație, venim cu acest proiect de lege ca să facem regulă. Și aici este vorba despre faptul că Consiliul Suprem de Securitate are unele atribuții, inclusiv de schimb de informații, inclusiv de analiză a acestor informații sub prisma securității statului. Iată, atunci cînd

nu se furnizează asemenea informații este urât, iar acest organ trebuie să-și îndeplinească atribuțiile sale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul...

Domnul Vasile Bolea:

Și deciziile care sînt luate, să fie persoanele responsabile de executarea acestor decizii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Sîrbu,

Aveți a doua întrebare?

Domnule Sîrbu,

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, am și a doua întrebare, dar o mică precizare.

Domnul deputat nu mi-a răspuns dacă are o bază constituțională. Evident că nu are.

Regretăm doar faptul că dumneavoastră subestimați rolul Guvernului, rolul Parlamentului, care au atribuții constituționale, rolul altor instituții, BNM și doriți să puneți în sarcina Consiliului Suprem de Securitate atribuțiile altor organe și, evident, nu cred că este corect față de aceleași instituții, pe care tot dumneavoastră le-ați votat aici, în Parlament.

Dar a doua întrebare este alta. În alineatul (9) al aceluși articol, care urmează să-l completați – articolul 12 din Legea securității statului, menționați că orice prevedere sau clauză contrară prevederilor prezentei legi este lovită de nulitate.

Ca să înțeleg corect, înseamnă că orice acord, de exemplu, între Banca Națională a Moldovei și Fondul Monetar Internațional și, dacă în acest acord internațional vor fi anumite restricții, de exemplu, să vă furnizeze anumite informații secrete, prin acest alineat voi anulați un acord între BNM și FMI, de exemplu.

Or, poate anulați un alt acord internațional, de exemplu, de schimb de informații între SIS și alte autorități sau de o conlucrare în materie penală între Procuratura Generală și alte informații, de exemplu, aceeași fraudă bancară. Probabil, sînt comisii rogatorii, sînt anumite investigații și reieșind

din anumite circumstanțe ale elementelor de extraneitate, nu au dreptul să vă furnizeze anumite informații, inclusiv Consiliul Suprem de Securitate.

Prin această normă dumneavoastră anulați absolut toate angajamentele internaționale la care, teoretic, ar putea face parte instituțiile statului sau, pur și simplu, doriți să supuneți aceste instituții, doar că eu nu văd calea juridică legală corect cum ar putea fi realizată această normă.

Vă rog să ne explicați ce înseamnă această normă.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Sîrbu,

În primul rînd, nimeni nu subestimează atribuțiile Parlamentului, Guvernului și altor instituții. Prima ce am vrut să spun.

În al doilea rînd, nimeni nu anulează ceea ce ați spus dumneavoastră pînă în prezent. Ceea ce ați vorbit dumneavoastră de la microfon, eu le cataloghez, de fapt, ca și niște, nu știu, fantezii erotice sau sexuale din partea dumneavoastră, care dumneavoastră poate și le vreți, dar ele nu sînt prevăzute în prezentul proiectul de act legislativ.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Bolea...

Domnul Vasile Bolea:

Mă scuzați.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Vă rog, decent.

Vă rog. (*Discuții.*)

Domnule Sîrbu,

Aveți o precizare?

Vă rog.

Da, vă rog.

Ați abordat două întrebări. Dacă aveți o precizare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Nu, eu aștept colegii să se calmeze, văd că sînt supraexcitați puțin.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Eu vă rog, toți să vă calmați.

Domnul Serghei Sîrbu:

Stimată doamnă Președinte,

Eu, doar o rugăminte, pur colegială. Eu am avut o întrebare destul de serioasă în privința proiectului de lege și eu, pur și simplu, rog o atitudine serioasă și fără atacuri la persoană, și fără alte comentarii, deoarece eu chiar nu pot înțelege care este forța juridică a acestei norme, domnule Bolea, dat fiind că este o lege organică, de rînd cu alte legi organice și noi știm ierarhia actelor în Republica Moldova: Constituția, legi organice și ordinare și cum poate o normă dintr-o lege organică să fie... să aibă o forță juridică supremă față de alte norme din alte legi organice.

Eu am vrut să aflu acest răspuns și regret această atitudine jignitoare și umilitoare față de colegi, deoarece eu am avut complet altă atitudine.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Și noi vă mulțumim.

Răspuns nu se cere. O să vă clarificați pentru lectura a doua, cînd o să discutați împreună cu domnul Sîrbu unu la unu.

Următoarea întrebare, vă rog, domnul Vreamea.

Dar vă rog, stimați colegi, întrebarea și răspunsul foarte concret. Nu intrați în detalii.

Domnule Vreamea,

Poftim.

Domnul Igor Vreamea:

Fără detalii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Aveți două minute la dispoziție.

Domnul Igor Vreamea:

Ne încadrăm în cele două minute pe care ni le oferiți.

Vă mulțumesc.

Deci, conform articolului 12 din Legea securității statului, alineatul (1) stipulează statutul acestui Consiliu Suprem de Securitate, că este un organ consultativ.

Respectiv, alineatul (5) al aceluiași articol stipulează că membrii Consiliului Suprem de Securitate nu au împuterniciri suplimentare de factori de decizie și nu au dreptul de a emite dispoziții care să depășească limitele competențelor conferite de funcția pe care o dețin, fiindcă în Consiliu, de drept, fac parte și unii membri de Guvern. Așa-i?

Ei se încadrează doar în competențele celea. Și, respectiv, alineatul (5) este laconic, așa, sau, mai bine spus, este în același conținut cu alineatul (1). Nu este careva discordanță între aceste două alineate?

Dumneavoastră propuneți în proiect modificarea alineatului (5) și spuneți că membrii Consiliului Suprem de Securitate sînt responsabili de deciziile care sînt adoptate acolo în ceea ce privește executarea lor.

Cum ei sînt responsabili dacă ei doar dau consultanță sau este organ consultativ? Dumneavoastră faceți o discordanță între alineatele aceleiași norme chiar.

Domnul Vasile Bolea:

Absolut nu.

Domnul Igor Vreamea:

Ba da.

Domnul Vasile Bolea:

Absolut nu.

Domnul Igor Vreamea:

Ba da.

Domnul Vasile Bolea:

Și vă explic, domnule Vreamea.

Consiliul Suprem de Securitate, cum ați spus dumneavoastră, este un organ consultativ, sînt prevăzuți membrii, da, de drept și alții, care sînt numiți prin decretul Președintelui Republicii Moldova. Și dacă în cadrul acestui Consiliu urmează să fie... nu știu, să fie examinate unele rapoarturi, rapoarte, fie și ale Ministerului, nu știu, de exemplu, Justiției sau alt ministru, care este membru... ministrul afacerilor interne.

Și dacă la ședința Consiliului s-a luat o decizie ca să fie prezentat acest raport, oare membrul Consiliului Suprem de Securitate nu ar trebui să execute decizia acestuia? Spuneți, vă rog.

Că de fapt, din 2017 pînă în 2019, s-a întîmplat ceea despre ce vorbiți dumneavoastră. S-a încercat să fie convocate unele ședințe ale Consiliului Suprem de Securitate și membrii Guvernului și alte autorități, de fapt, nu s-au prezentat, s-a încercat să fie obținute unele informații legate... doar legea la noi sună că este Legea securității statului, noi vorbim despre lucruri serioase și aceste informații nu au fost furnizate și s-au admis foarte multe derapaje. Iată pentru aceasta, noi considerăm că trebuie să adnotăm legea în cauză, s-o facem ca ea să fie lucrativă și s-o îmbunătățim.

Domnul Ion Ceban:

Mulțumesc mult.

Domnul deputat Jizdan Alexandru.

Domnul Vasile Bolea:

A doua întrebare.

Domnul Ion Ceban:

A doua întrebare? Mă scuzați, n-am observat.

Domnul Vreimea.

Domnul Igor Vreimea:

Mulțumesc.

Mai întâi o concretizare.

Domnule Bolea,

Ca autor. Eu nu în zadar am pus întrebarea aceasta. Uitați-vă că mai departe alineatul (1)... noi am citit tot alineatul, dar fiți atenți acolo ce spune? Că Consiliul, ca organ consultativ, analizează activitatea ministerelor.

Dumneavoastră spuneți că n-a prezentat raportul.

Analizați activitatea. De ce nu? Și dați anumite aprecieri și anumite recomandări ministerului, Guvernului și așa mai departe.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Vreimea,

Dar cum să analizez... pe ce bază?

Domnul Igor Vreimea:

Oameni buni,

Dumneavoastră acordați votul de încredere...

Domnul Vasile Bolea:

Cărți la jocuri de noroc sau informație care nu este furnizată sau în perioada respectivă nu era furnizată de către ministerele în cauză. Nu despre aceasta vorbim?

Domnul Igor Vreimea:

Și eu tot despre aceasta vorbesc: în baza legii, ceea ce-i scris.

Domnul Vasile Bolea:

Membrii Consiliului Suprem de Securitate sînt obligați ca aceste decizii să le respecte, să le execute.

Domnul Igor Vreimea:

OK. Acum spuneți-mi, vă rog, a doua întrebare. Dat fiind că a fost menționat și acest fapt că Consiliul Suprem de Securitate nu are personalitate juridică, spuneți-mi, vă rog, ce statut vor avea interpelările sau solicitările de a prezenta informații?

Iată dumneavoastră în alineatul (7) și mai departe anume aceasta solicitați... că ei sînt obligați și dacă nu vor prezenta sau anumite acte sînt lovite de nulitate.

Spuneți-mi, vă rog, ce statut au ele? Ca eu să știu cum să le cataloghez. Fiindcă și comisiile de anchetă ale Parlamentului au anumite atribuții, pot solicita anumite... Dar ele nu pot depăși anumite competențe. Și dumneavoastră, prin aceasta, vreți să substituiți și Procuratura, vreți să substituiți și alte ministere...

Domnul Vasile Bolea:

Absolut deloc.

Domnul Igor Vremea:

... printr-un organ care nu are personalitate juridică.

Domnul Vasile Bolea:

Absolut deloc, domnule Vremea. Absolut deloc.

Domnul Igor Vremea:

Explicați cum nu.

Domnul Vasile Bolea:

Asta dumneavoastră vreți ca să fie în așa mod văzute lucrurile, dar ele nu arată așa cum dumneavoastră descrieți.

Nu avem de gînd să substituim, prin deciziile luate la Consiliul Suprem de Securitate, alte organe de stat care se bucură sau ar trebui să se bucure de independență în luarea deciziilor. Și aici, în cadrul Consiliului Suprem de Securitate, nu se examinează ca în instanțele de judecată... unele sau altele cazuri, dar se examinează evenimentele sau situațiile legate de securitatea statului, ca toți factorii care sînt reprezentați în acest organ consultativ să fie în cunoștință de cauză ceea ce se întîmplă pe diferite domenii și să acționeze ca... pentru contracararea unor riscuri care pot să apară. Doar atît.

Domnul Ion Ceban:

Mulțumesc mult.

Domnul deputat Jizdan Alexandru.

Domnul Alexandru Jizdan:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule deputat Bolea,

Doar o mică întrebare. În ce caz va surveni răspunderea contravențională și în ce caz va surveni răspunderea penală, cine dă apreciere și cine va examina astfel de cazuri?

Domnul Vasile Bolea:

Deci, domnule Jizdan, dumneavoastră cunoașteți că în cazul răspunderii contravenționale, noi avem organe de constatare sau agenți constatatatori. Acești agenți constatatatori vor constata în cazul în care va fi încălcat Codul contravențional în sensul dat. Iar răspunderea penală o va constata alte organe, cum sînt organele Procuraturii și celelalte organe care conduc urmărirea penală și ancheta.

Dumneavoastră organele acestea le cunoașteți. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Ion Ceban:

Domnule Jizdan,

Vă rog.

Domnul Alexandru Jizdan:

Le cunosc. Și din cîte înțeleg eu, oricum, o să fie votat acest proiect.

Înțelegeți că eu vorbesc de latura obiectivă și aici trebuie de venit cu precizări, fiindcă ea este foarte ambiguă. Acum ați adus niște generalități, dar, în modul cum îl expuneți acum, pot fi foarte multe interpretări. Doar atît.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule deputat,

Noi... dezbătînd proiectul în prima lectură, noi dezbatem, propriu-zis, conceptul. Atunci cînd sînt... și dumneavoastră vedeți, din punctul dumneavoastră de vedere, unele neconcordanțe, pentru aceasta există și lectura a doua, puteți să veniți cu amendamente și ele o să fie examinate în comisie. Doar atît.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult.

Domnul deputat Dinu Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Domnule Bolea,

Este absolut imperios necesar ca primele persoane în stat să aibă o mai bună conlucrare pentru soluționarea unor probleme de ordin național. Totuși, aici apar două alineate la articolul 12 care, totuși, au neclaritate pînă în prezent, este vorba de alineatul (5) și alineatul (10).

„Membrii Consiliului Suprem de Securitate sînt responsabili de executarea deciziilor acestuia...”, dînd faptul că și Procurorul General face parte din Consiliul Suprem de Securitate.

Vreau să mă uit... adică care este... cum Consiliul Suprem de Securitate ar obliga Procurorul General să execute anumite decizii pe care le ia în interior?

Domnul Vasile Bolea:

Deci stimate domnule deputat,

Trebuie să citim legea în ansamblu, să vedem care sînt atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate. Reieșind din aceste atribuții, ca și organ consultativ, unde se examinează diferite situații legate de securitatea statului, evident, aceste analize... ale unor situații sau ale unor documente, unor situații de fapt, se iau unele decizii.

Eu v-am spus că inclusiv studii se fac... pot fi făcute analize asupra unor studii științifice. Iată în cadrul acestor dezbateri, pot fi luate unele decizii și, evident că, membrii Consiliului Suprem de Securitate să fie responsabili de executarea lor, în măsura competenței. Că doar avem și legi speciale: cu privire la Procuratură, cu privire la Guvern, cu privire la alte organe sau... mă rog, persoane care fac parte din acest Consiliu. Și în limitele competențelor sale, ei să fie responsabili de executarea acestor decizii.

Eu încă o dată vă spun că ceea ce am menționat și ceea ce este menționat inclusiv în nota informativă. Noi am avut situații de blocaj. În perioada 2017–2019, acest Consiliu, acest organ, a fost totalmente blocat, deoarece membrii Guvernului, Procurorul General, Guvernatorul Băncii Naționale care fac parte din acest organ, pur și simplu, boicotau activitatea lui. Nu furnizau nici o informație, făcînd aluzii că sînt... fac parte din secret bancar, comercial, nu știu care încă secrete, cu toate că membrii Consiliului Suprem de Securitate au acces la informații cu caracter secret și nefurnizarea acestor informații a dus la alte derapaje care au existat. Și noi în mare parte le cunoaștem sau din presă, sau...

Domnul Ion Ceban:

A doua întrebare, vă rog.

Precizare, domnule Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Precizare. Sînt absolut de acord cu dumneavoastră că schimbul de informații între primele persoane în stat sînt foarte necesare, totuși, propun ca, cel puțin, să fie reformulate sintagmele introduse în alineatul (5) și în alineatul (10) din prezentul proiect, pentru a nu crea și mai mare confuzie în atribuțiile acestor persoane în cadrul...

Domnul Vasile Bolea:

Domnule deputat,

Încă o dată reiterez. La prima lectură noi dezbatem propriu-zis conceptul. La lectura a doua veniți cu amendamente și ele o să fie examinate toate absolut în comisia raportoare.

Asta...

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult, domnule deputat.

Domnule Furculiță,

Vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Domnule Președinte,

Propun să aplicăm prevederile articolului 108.

Domnul Ion Ceban:

Stimați colegi,

A parvenit propunerea să aplicăm prevederile articolului 108.

Rog să vă expuneți.

Majoritatea.

În acest sens, rog comisia să prezinte raportul.

Comisia securitate,

Domnule Moțpan,

Vă rog frumos.

Domnul Chiril Moțpan:

Domnule Președinte,

Dragi colegi,

În temeiul atribuțiilor funcționale stabilite de Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, sesizată în fond, a examinat proiectul de Lege pentru completarea Legii securității statului nr. 618-XIII din 31 octombrie 1995, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament.

Potrivit autorilor, prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea consolidării rolului Consiliului Suprem de Securitate prin investirea acestuia cu funcții deliberative, precum și prin sporirea responsabilității autorităților și instituțiilor publice în procesul de realizare a deciziilor Consiliului respectiv.

Urmare a celor sus-menționate, cu votul majorității membrilor săi, comisia propune aprobarea prezentului proiect de lege în primă lectură.

Mulțumesc.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult, domnule președinte.

Sînt careva întrebări sau coraportul?

Domnule președinte,

Vă rog mult să vă întoarceți, dacă este posibil.

Domnul Moțpan.

Domnule Bîtca,

Vă rog mult.

Domnul Vasile Bîtca:

Da, mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

Domnule raportor,

Eu am o întrebare. Alineatul (2) din articolul 12 se propune să fie abrogat. În nota informativă făcută de inițiator se spune că acest alineat trebuie să fie exclus, în condițiile stabilite din textul legislativ sînt superflue în special.

Și vreau să dau citire alineatului (6) – cuvîntul „superflue”, care nu înțeleg dacă este de prisos sau inutil... vreau să dau citire alineatului (6), pe care dumneavoastră propuneți să-l excludeți: „În calitate de secretar al Consiliului Suprem de Securitate poate fi desemnat un cetățean al Republicii Moldova, cu studii superioare, fără antecedente penale, cu o reputație ireproșabilă, avînd o vechime de cel puțin 5 ani în cadrul organelor de securitate a statului, al Forțelor Armate, al organelor afacerilor interne și care nu este membru al vreunui partid, nici nu a desfășurat activități politice în ultimii 10 ani”.

Vedeți de prisos sau inutil ceva în alineatul (6)?

Domnul Chiril Moțpan:

Aceste atribuții trebuie să se păstreze. Eu nu văd... O clipă. Sigur că oricine dintre membrii acestui Consiliu trebuie să corespundă unor criterii și aceste criterii sînt prevăzute la general. *(Discuții.)*

Da, acuși, să mă uit, că eu văd că nu-l am aici. O clipă.

Eu am să-l rog pe colegul meu, care a pregătit, de fapt... domnul Litvinenco, să dea răspunsul de rigoare, din moment ce nu-l am aici.

Domnul Ion Ceban:

Da, coraportor este domnul Litvinenco, președintele Comisiei juridice.

Dacă aveți ceva să adăugați.

Domnule Litvinenco,

Vă rog mult.

Domnul Chiril Moțpan:

Cu referire la acest articol.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Se aude? Eu cred că noi vom reveni la acest articol și vom prevedea unele cerințe și condiții pentru calitatea de secretar al Consiliului Suprem de Securitate.

Cel puțin...

Domnul Chiril Moțpan:

Din moment ce sîntem doar în prima lectură, cred că putem reveni și discuta lucrurile acestea.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci vom reveni neapărat la acest articol. Da.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult pentru acest răspuns.

Domnul Sergiu Litvinenco:

De exemplu, studiile superioare și lipsa antecedentelor penale, obligativitatea cetățeniei Republicii Moldova, nu cred că ar trebui să fie excluse.

Deci revenim pentru lectura a doua. Chiar personal o să înaintez amendamentele respective.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult, domnule președinte al comisiei.

Domnul Chiril Moțpan:

Absolut de acord. Ele... trebuie de revenit și de păstrat, sînt absolut necesare.

Mulțumesc.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult.

Alte întrebări... (*Discuții.*) Sînt?

O precizare.

Domnule Moțpan,

Vă rog frumos.

Domnule președinte al comisiei,

O precizare.

Sau nu aveți nevoie de răspuns?

Domnul Vasile Bîtca:

Eu vă mulțumesc pentru răspuns, care, de fapt, nu l-am primit, dar, totodată, vreau să fim atenți în goana schimbărilor, să nu facem o gafă și pe urmă să ne mușcăm mâinile.

Domnul Chiril Moțpan:

Nu este vorba de o rea-intenție.

Domnul Vasile Bîtca:

Păi, dacă dumneavoastră faceți o...

Domnul Chiril Moțpan:

Este vorba de prima...

Domnul Vasile Bîtca:

... abrogare.

Domnul Chiril Moțpan:

... lectură, domnule deputat.

Domnul Vasile Bîtca:

Eu înțeleg că prima lectură.

Domnul Chiril Moțpan:

Și propunerea dumneavoastră este rezonabilă...

Domnul Vasile Bîtca:

N-ați avut nici...

Domnul Chiril Moțpan:

... și trebuie luată în calcul.

Domnul Vasile Bîtca:

Vă mulțumesc.

Domnul Chiril Moțpan:

Eu nu văd nici un motiv aici ca să...

Domnul Vasile Bîtca:

Vă mulțumesc.

Să mențineți părerea mea, dacă este posibil.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult.

Dacă nu sînt alte întrebări, stimați colegi, într-adevăr, sîntem la prima lectură, orice obiecție, orice amendament care poate fi înaintat, rugăm să fie prezentat în comisiile respective și să fie examinat de către deputați în aceste comisii.

Domnule coraportor,

Domnule Litvinenco,

Vă rog frumos.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da. Stimați colegi,

Să răspund încă o dată. Deci eu cred că trebuie să revenim la prevederile alineatului (6), să ne uităm încă o dată care ar fi condițiile care nu sînt logice și nu sînt corecte. În rest, ele trebuie să rămînă.

Din punctul meu de vedere, conținutul articolului 12 alineatul (6) trebuie să rămînă, să vedem ce este de prisos.

Deci eu personal fac un amendament pentru lectura a doua ca să repunem prevederile conținute în alineatul (6) la articolul 12.

Acum prezint coraportul comisiei.

Domnule Președinte al ședinței,

Stimați colegi,

Comisia juridică a examinat proiectul de Lege nr. 86 din 24 iunie 2019 pentru completarea Legii securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul prevede obligativitatea prezentării Consiliului Suprem de Securitate a informațiilor și datelor ce țin de domeniul securității naționale, apărării și ordinii publice, inclusiv a celor care constituie secret de stat, comercial, bancar și introduce răspunderea juridică pentru refuzul de a furniza datele solicitate de Consiliul Suprem de Securitate, precum și responsabilitatea membrilor Consiliului de implementare a deciziilor acestora.

Comisia propune completarea proiectului cu articolul II, cu următorul cuprins:

„Articolul II. – Guvernul, în termen de 3 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.”

Respectiv, articolul II din proiect devine articolul III.

Comisia juridică, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune plenului aprobarea proiectului de Lege nr. 86 din 24 iunie 2019 în prima lectură.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult, domnule președinte al comisiei Litvinenco.

Stimați colegi,

Dacă nu sînt alte comentarii, propuneri, supun votului acest proiect de lege în prima lectură.

Vă rog să vă expuneți.

Numărătorii...

A, majoritatea, da...

Mă scuzați.

Ați vrut să spuneți ceva, domnule Alexandru?

Vă mulțumesc mult.

Următorul proiect de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative (Legea cu privire la administrația publică locală, Legea privind procedura notarială, Codul civil). Autorul...

Luări de cuvînt au fost? Nu s-a înscris nimeni la mine.

Nu este nimeni.

Domnule Jizdan,

Sincer... La proiectul de lege respectiv?

Bine. Haideți, dar nu am pe nimeni.

Rog Secretariatul...

Nu s-a înscris.

Domnule Jizdan,

Poftim.

Domnul Alexandru Jizdan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

Stimați colegi deputați,

Eu nu m-am așteptat că dumneavoastră o să reacționați măcar la ceva, de aceea luarea mea de cuvînt se va scurta, țin acum de... că ați reacționat totuși la observațiile noastre.

Oricum, voi folosi această oportunitate făcînd o mică, mică observație, așa cum o vedem noi, încetișor această tribună s-a transformat într-un loc de unde se citesc rechizitoriile și învinuirile ori deputaților din Frațiunea Partidului Democrat, ori oamenilor care fac parte din acest partid, eu, totuși, vin cu o rugămintă față de dumneavoastră tuturor, cei care de fiecare dată spuneți și solicitați mai mult calm.

Există o vorbă: „Dacă gîndești că omul este dușmanul tău, el se va transforma în dușmanul tău”. Noi nu sîntem dușmanii dumneavoastră și nu sîntem dușmanii poporului. Iar răspunderea penală poartă caracter individual, nu poartă caracter colectiv.

De la această tribună am auzit data trecută și isterizați părerile, opinia publică că au fost 61 de mandate de arest. Haideți, colegi, să veniți ulterior cu „feedback”, arătați unde au fost cele 61 de mandate de arest.

Pînă la urmă, și eu vă rog să tratați evenimentele cu mai mult calm și cu mai multă responsabilitate.

Ceea ce ține de proiectul prezentat astăzi, eu din start vreau să fac o mică precizare. Frațiunea Partidului Democrat nicicum nu... subestimează Consiliul Suprem de Securitate. Este un organ consultativ care, cu adevărat, trebuie să ajute Președintele Republicii Moldova, persoanele suspuse în a primi unele sau alte decizii.

Dubios este acest Consiliu în etapa actuală... la moment. Și am să vă explic de ce, stimați colegi. Deoarece am auzit că acest Consiliu a fost boicotat și s-a refuzat de a furniza informații. Vreau să infirm acest lucru, domnule deputat Bolea, deoarece, verificînd ultimele informații pe care le-a semnat ministrul Jizdan, o să vedeți că, pînă în ultimul moment, eu am semnat toate solicitările sau răspunsurile în adresa Consiliului Suprem de Securitate, la solicitarea domnului secretar – domnului Artur Gumeniuc. Noi tot timpul am răspuns la aceste informații.

Pînă acolo cînd, cu participarea la acest Consiliu Suprem de Securitate, am înțeles că acest Consiliu a fost politizat. Și aici militărește am să vă aduc poate mai multe exemple. Aici este „mărul discordiei” și aș vrea și lumea să audă aceste lucruri. Vă aduceți aminte cazul cînd au fost expulzați din țară 5 membri ai Ambasadei Federației Ruse. Imediat, în cîteva zile, a fost organizat Consiliul Suprem de Securitate, unde noi ne-am prezentat. Și, în loc de a fi examinate cauzele și pricinile din ce cauză s-a produs acest lucru, care sînt pericolele și riscurile în acest caz, totuși, s-a insistat asupra faptului cum a fost documentat acest caz, care au fost pricinile, care au fost mecanismele și instrumentele folosite. Mult mai mult... s-a insistat foarte mult care au fost persoanele sub acoperire, iar refuzul SIS-ului de a prezenta astfel de informații au generat foarte mari supărări.

În rest, să știți că eu, în calitate de ministru și membru al Consiliului Suprem de Securitate, nu o dată am participat la lucrările acestui Consiliu unde s-a examinat și raportul „Kroll”, unde s-au examinat și alte probleme foarte-foarte importante.

Iar atunci cînd ne-am marginalizat și a fost clar că acest Consiliu a devenit unul politic, iar întrebările nu erau clare din ce cauză ele sînt puse, desigur că dumneavoastră o numiți boicotare.

Proiectul de astăzi nu va mai permite instituțiilor statului să nu răspundă la unele întrebări, iar informația furnizată poate duce la consecințe grave, pe alocuri, ireversibile.

Această instituție la moment este una politizată, iar în cazul dat, cred că este timpul să propunem schimbări în activitatea Consiliului care ar duce la depolitizarea lui odată și pentru totdeauna, așa cum este la modă acum se vorbește: „Să scoatem acest Consiliu din captivitate”.

Cît ține de abrogarea articolului 6, eu nu voi mai repeta.

Și la final, Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ. Ceea ce se dorește, este de a transforma Consiliul într-un organ loial puterii. Și am mari dubii în obiectivitatea recomandărilor lui.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Ion Ceban:

Mulțumesc mult, domnule deputat Jizdan.

Doar o simplă, poate, concretizare în acest sens. Chiar dacă ar fi fost 5 mandate de arest, deja ar fi fost foarte mult sau 3. Asta am vrut să spun.

Dar deja urmează să stabilească circumstanțele cine are de stabilit. Cine are de stabilit, urmează să stabilească aceste circumstanțe.

Eu vă rog mult să trecem la examinarea următorului proiect de lege.

Domnule vicepreședinte Slusari,

Vă rog mult să dați citire.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

Onorat Plen,

Consultarea adecvată a administrației publice locale este unul din principiile de bază prevăzute de articolul 109 din Constituția Republicii Moldova și articolul 9 din Carta europeană a autonomiei locale din 15 octombrie 1985.

În recenta Recomandare nr. 436 a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei privind democrația locală și regională în Republica Moldova este expusă îngrijorarea Consiliului Europei referitor la faptul că nu există mecanisme de consultare fructuoasă și transparentă și nici dialog între Guvernul central și autoritățile locale, fie în probleme financiare, fie în orice alte chestiuni care sînt de interes pentru autoritățile locale.

În contextul celor relatate, țin să menționez că recent, fără nici o consultare cu administrația publică locală, guvernarea precedentă, asta, apropo, de consultări, a efectuat modificări în mai multe acte legislative,

inclusiv a fost abrogat și articolul 37 din Legea cu privire la notariat, care prevedea că persoanele cu funcție de răspundere abilitate ale autorităților administrației publice locale (secretarii consiliilor locale) îndeplinesc următoarele acte notariale:

- legalizează semnăturile de pe documente;
- legalizează copiile de pe documente și extrasele din ele;
- iau măsuri de pază a bunurilor succesoriale;
- autentifică testamentele;
- autentifică mai multe procure;
- autentifică contractele de înstrăinare (vînzare-cumpărare, donație, schimb) a bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor cu destinație agricolă.

Tot prin această lege, a fost modificată litera q) din alineatul (1) al articolului 39 din Legea privind administrația publică locală, legată de atribuțiile secretarului consiliului local, în care nu se regăsesc următoarele atribuții ale secretarului consiliului local:

- luarea măsurilor de pază a bunurilor succesoriale;
- autentificarea testamentelor;
- autentificarea contractelor de înstrăinare a bunurilor imobile.

Prin urmare, funcțiile notariale ale secretarului consiliului local au fost diminuate semnificativ, la fel au fost îndepărtate și făcute mai dificile serviciile respective de cetățeni din localitățile rurale (persoana trebuie să facă deplasări în raion, în condițiile unei populații rurale în etate și cu resurse financiare limitate), ceea ce este contrar principiului subsidiarității prevăzut în articolul 3 din Legea descentralizării administrative.

De asemenea, conform informațiilor oferite de Congresul Autorităților Locale din Moldova, costul serviciilor pentru cetățean a crescut de peste două ori (de la 200 lei pînă la 500 de lei).

În afară de aceasta, menționăm că, în rezultatul acestor schimbări legislative unilaterale, neconsultate și netransparente, administrația publică locală din Republica Moldova a suferit pierderi la bugetul local, conform unor estimări ale membrilor CALM, o localitate rurală are pierderi anuale în mediu peste 40 de mii. Suma respectivă este importantă pentru o comunitate rurală care, în conformitate cu principiile enunțate, ar urma să fie compensată, dar n-a fost acest lucru făcut.

Constatăm că modificările menționate au redus din competențele și veniturile bugetelor locale și au fost operate contrar prevederilor constituționale privind consultarea administrației publice locale și asigurarea autonomiei locale, precum și angajamentelor Republicii Moldova în domeniul democrației locale și descentralizării. Cazul respectiv demonstrează situația cînd în loc de descentralizarea și consolidarea

autonomiei locale, inclusiv financiare, în Republica Moldova a avut loc un proces invers – centralizarea, limitarea autonomiei locale și reducerea veniturilor administrațiilor publice locale.

Reieșind din cele expuse, în vederea respectării Cărții europene a autonomiei locale și îndeplinirii Recomandării nr. 436 a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei, propunem restabilirea pentru secretarii consiliilor locale a dreptului de desfășurare a unor activități notariale retrase recent.

În special, menționăm câteva lucruri: că implementarea acestui proiect de lege nu implică cheltuieli bugetare, că acest proiect a fost consultat cu organizația nonguvernamentală independentă Congresul Autorităților Locale din Moldova, organizație care întrunește mai mulți primari și președinți din raioane.

Și cel mai important lucru, sper eu, dacă ați văzut articolul 4, este prevăzut că, în termen de 6 luni, Guvernul este obligat să organizeze un proces amplu de instruire a secretarilor consiliilor locale, dat fiind că acest lucru nu s-a produs niciodată din '91 încoace.

Eu nu o dată am abordat acest subiect la mai multe întâlniri și tot timpul noi ne-am confruntat cu activitatea de lobby din partea notarilor și susținută tacit din partea autorităților administrației publice centrale, care în loc să se instruiască să facă tot posibilul pentru descentralizarea, desconcentrarea acestor servicii, apropierea serviciilor pentru cetățeni, invocau argumente că nu sînt specialiști, că nu sînt cadre, că lumea pleacă.

Noi știm de ce lumea pleacă, dar asta nu este scuză. Noi, odată și odată, trebuie să recurgem la descentralizare și, în acest context, rog susținerea plenului acestui proiect.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult.

Stimați colegi,

Întrebări.

Domnul deputat Vreimea Igor.

Domnul Igor Vreimea:

Vă mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

În opinia mea, chiar din punct de vedere conceptual, proiectul de lege nu corespunde rigorilor. Și eu v-aș solicita, este... cel puțin, dumneavoastră o să decideți, că aveți majoritatea, dar v-aș solicita să retrageți proiectul pentru definitivare, cel puțin, sau pentru revizuire.

Vă spun de ce.

În primul rînd, dumneavoastră propuneți instituirea sau acordarea unui drept secretarului consiliului local care nu este, în general, ca instituție

prevăzută în legislația civilă. Vă spun despre ce este vorba, că asigură măsurile de pază a bunurilor succesoriale.

Vreau să vă aduc la cunoștință că noi nu mai avem așa instituție în dreptul civil. Avem sub o altă formă și dacă vorbim despre instituția... existență, custodie, mase succesoriale, atunci secretarul a rămas în formula de cînd acțiunea aceasta de pază a masei succesoriale, și anume sub forma anunțării notarului, în mod obligatoriu, despre existența unei astfel de mase succesoriale, ca acela să aplice măsurile existente.

De aceea eu și vă zic, din punct de vedere juridic, dumneavoastră instituiți o instituție sau încercați să dați în atribuțiile secretarului consiliului local a unei instituții inexistente, din punct de vedere al dreptului civil al Republicii Moldova. Asta-i una la mîină.

În al doilea rînd, spuneți-mi, vă rog, de ce dumneavoastră, iată, la articolul 3 din proiectul de lege propuneți modificarea Codului civil și vă referiți, în particular, vorbiți despre faptul că secretarul consiliului local doar din localitățile rurale va avea dreptul să întocmească testamente...?

Domnul Alexandru Slusari:

Răspund. Dacă să începem cu întrebarea că prima a fost o ...dacă există, sînt propuneri de a concretiza atribuțiile, că noi nu vorbim doar despre masa succesorială, acolo sînt mai multe atribuții, care este propunerea să restabilim pentru autoritățile publice locale care au avut acest drept. Dar referitor la localitățile rurale, noi am reieșit din ideea că în orașe, în centrele raionale sînt notari și acolo este posibil ca acest serviciu să fie acordat...

Dar repet încă o dată, pentru a doua lectură sînt binevenite propuneri pentru a modifica. Putem să extindem acest drept și pentru alte localități.

Domnul Ion Ceban:

Vă mulțumesc mult.

Domnule Vreimea,

Mai aveți întrebare?

Poftim.

Domnul Igor Vreimea:

În primul rînd, vreau să... o mică concretizare. Reieșind din notă și din ceea ce dumneavoastră ne-ați enunțat de la tribuna centrală, ați zis că la bază nu puneți calitatea serviciului acordat cetățeanului, dar puneți faptul că primăriile au pierdut careva mijloace bănești din faptul că serviciile respective deja nu le acordă secretarul consiliului local, dar notarul.

De aceea eu și v-am întrebat: de ce numai în localitățile urbane? Fiindcă vreau să vă zic că legea...

Domnul Alexandru Slusari:

Rurale.

Domnul Igor Vreamea:

Rurale, da. Fiindcă vreau să vă zic că Legea cu privire la organizarea administrativ-teritorială, pe lângă localitățile rurale unde nu avem notari cu sedii, cu birouri notariale, mai avem în jur de 20 de orașe unde, iarăși, nu sînt.

De aceea dumneavoastră, iarăși, eu spun, dumneavoastră ați pus accentul pe altceva decît trebuie. Dacă vrem să aducem serviciul cetățeanului, trebuie să i-l aducem de calitate, nu să...

Fiindcă la taxe dumneavoastră, în genere, nu umblați. Adică, el o să plătească aceeași taxă, fie la notar, fie la secretarul consiliului local. Iată din care considerent și v-am pus întrebarea aceasta.

Domnul Alexandru Slusari:

Taxele la secretarii consiliului și poate să spună, aveți în fracțiune foarte mulți reprezentanți ai administrației publice locale, taxele la secretari sînt mult mai mici decît taxele la notari.

Dar, în rest, eu înțeleg că Partidul Democrat susține această inițiativă și așteptăm de la domnul Vreamea amendamente pentru a doua lectură, pentru a extinde competența secretarilor și în cele 20 de orașe. Așa eu am înțeles.

Domnul Ion Ceban:

Da, domnule Vreamea.

Domnul Igor Vreamea:

Eu am început cu aceea că dumneavoastră să-l retrageți și să-l definitivați, perfecționați, din punct de vedere juridic...

Domnul Alexandru Slusari:

N-am auzit argumente...

Domnul Igor Vreamea:

... să fie unul calitativ, fiindcă dacă...

Eu v-am spus, eu văd că dumneavoastră bateți doar în aceea că primăriile au pierdut niște mijloace bănești, dar nu că serviciul sau calitatea serviciului a avut de suferit. Adică, calitatea serviciului eu bănuiesc că este bună.

Mai departe. Notarii sau, mai bine spus, legislația care reglementează activitatea notarului prevede anumite condiții de la investirea în funcție sau de la intrarea în capacitățile sale de notar și mai departe condiții față de biroul notarului, față de acțiunile pe care le întreprinde și însăși prima sau

una din condițiile de bază sînt studiile lui. Adică, se prezumă că el trebuie să fie jurist, să poată opera cu actele normative.

Uitați-vă cine poate fi secretar al consiliului local. Pînă la urmă, poate să fie o persoană care, în genere, nu are studii de orice nivel.

De aceea trebuie să fim atenți ce servicii le dăm. Noi le-am dat lor cele mai importante: niște procuri, legalizări de servicii care sînt iminent necesare chiar și pentru persoanele în etate. Dar acolo unde este vorba despre proceduri complicate, haideți să fim serioși, trebuie să fie un om care știe...

Domnul Ion Ceban:

Domnule Vreamea...

Domnul Igor Vreamea:

... exact.

Domnul Ion Ceban:

Eu vă mulțumesc.

Dacă vreți...

Domnul Igor Vreamea:

Da.

Domnul Ion Ceban:

... vă înscrieți cu luare de cuvînt.

Domnul Igor Vreamea:

Și doar...

Domnul Ion Ceban:

Deja acesta este un subiect.

Da, spuneți.

Domnul Igor Vreamea:

Vreau să vă zic, anterior, cînd existau în atribuțiile sau avea ca atribuții secretarul consiliului local astfel de acțiuni notariale, vreau să vă zic că ei le evitau să le facă, fiindcă sînt foarte complexe, vînzarea de bunuri, mai cu seamă. Imobiliare, mai cu seamă.

Vă zic, testamentele sînt complicate și eu v-aș solicita să nu vă grăbiți cu acest proiect. Dar...

Domnul Ion Ceban:

Domnule Vreamea,

Noi am înțeles.

Vă rugăm mult, dacă există amendamente, veniți cu amendamente în acest sens către comisie. Asta este unu.

Doi. Dacă este întrebare, întrebare să fie și cu comunicările publice, poftim, vă înscrieți la luare de cuvânt și vă oferim acest drept, așa cum este prevăzut de Regulamentul Parlamentului.

Domnule Sîrbu,

Vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Vă mulțumim.

În primul rînd, ca să fie foarte clar, noi nu sîntem împotriva ca unele servicii publice, în special servicii de calitate, să fie mai aproape de cetățeni și noi am vota cu două mîini pentru ca cetățenii să aibă costuri mai mici, cetățenii să nu aibă deplasări la distanțe mari și să poată să-și perfecteze toate serviciile publice chiar la ei în localitate. Noi sîntem pentru.

Doar ar fi bine ca aceste servicii, într-adevăr, să fie calitative și cetățenii să nu sufere ca și consecințe juridice. Și vă spun de ce. Notarii astăzi în legislație poartă, atenție! răspundere materială, inclusiv răspundere civilă și răspundere penală pentru ilegalități, dacă s-au comis în procedura de autentificare a documentelor notariale. De exemplu: au autentificat un contract de vînzare-cumpărare și nu au verificat dacă bunul aparține proprietarului sau au autentificat un testament și nu au verificat dacă există toți succesorii legali. În caz de ilegalități...

Domnul Ion Ceban:

Domnule Sîrbu,

Vă rog, întrebarea.

Domnul Serghei Sîrbu:

... Da, întrebarea. Eu, dacă îmi permiteți, în timp de două minute formulez și acord și întrebarea.

Notarii răspund și material, și civil, și penal, dacă există litigii.

Întrebarea este: în cazul în care aceste atribuții trec la secretarii consiliilor locale și în caz că vor exista anumite litigii și anumite încălcări, este secretarul în stare să răspundă material, în primul rînd, adică dacă a fost un prejudiciu material și din ce cont va răspunde secretarul consiliului pentru eventuale litigii și răspunde material pentru un document ilegal întocmit?

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule Sîrbu,

Dacă ați citit atent proiectul, nu se propune restabilirea sau delegarea mai multor competențe notariale... mai complicate, mai sofisticate de gjare

a bunurilor, de alte acțiuni. Este vorba despre restabilirea sau întoarcerea unor atribuții notariale care voi... avînd așa grijă față de cetățeni, recent ați votat ca, totuși, să fie trecute la notari... și vorbim aici despre legalizarea semnăturilor de pe documente, extrasele, autentificarea testamentelor, dar din cele mai complicate, ne întoarcem la autentificarea contractelor de înstrăinare a terenurilor... imobile.

Noi știm că marea majoritate a terenurilor agricole la noi se află în zonele rurale. Și dacă există problema, dar ea există, cu competența secretarilor, haideți... să nu aruncăm pe administrația publică locală din acest proces, să nu facem probleme pentru cetățeni de dragul notarilor, dar haideți să instruiți acești secretari. Dar pînă atunci, răspund și la întrebarea domnului Vreamea, omul are de ales, cetățeanul are de ales. Dacă majoritatea secretarilor, la moment, renunță să acorde aceste servicii, mai ales mai complicate, ce țin de înstrăinarea terenurilor agricole, OK, cetățeanul o să meargă la notar, dar omul trebuie să aibă de ales.

Voi, prin retragerea acestor competențe, ați lăsat cetățenii fără acest drept. Atît. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Este dreptul lui, nu obligațiunea. Cum? Atribuțiile... asta-i dreptul lui, nu-i obligațiunea, domnule Bîtca. Așa-i.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Care și cu cine discută, n-am înțeles.

Vă rog, cine este la tribună?

Următoarea întrebare? *(Gălăgie în sală.)*

Ați avut două întrebări.

Următorul, văd, Munteanu Igor.

Poftim. *(Voce nedeslușită din sală.)*

A doua încă?

Domnule Ceban,

Vă rog să mă ajutați. Nu fugiți de aici.

M-am pierdut cu voi.

Cîte întrebări domnul Sîrbu a adresat?

Domnul Alexandru Slusari:

Кошмар есть кошмар.

Domnul Ion Ceban:

Domnul Sîrbu a avut o întrebare, dar foarte lungă... *(Rîsete în sală.)*
(Gălăgie în sală.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Pentru a doua întrebare – doar un minut, vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte, pentru chiar și acest minut.

În primul rînd, repet, noi nu sîntem împotriva.

Dar vreau să vă spun că anterior, mai mult de doi ani, s-au discutat modificări la legislația civilă. Secretarii au renunțat benevol anterior, deoarece ei nu aveau cum să răspundă material, disciplinar și penal pentru eventualele încălcări și litigii.

De aceea este o rugăminte, mai mult decît o întrebare. Dacă, totuși, votați în primă lectură, luați, vă rog, și avizul Ministerului Justiției, avizul Camerei Notariale, vă rog să... și chiar avizul însăși a comunității administrației publice locale, dacă sînt gata și dacă sînt prevăzuți în buget bani și mecanism de achitare a prejudiciilor materiale, în caz de încălcare a prevederilor, deoarece cetățenii nu trebuie să sufere, dacă un secretar, care nu are cunoștințe, a încheiat un act notarial cu încălcarea procedurilor.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim, domnule Sîrbu.

Asta a fost o constatare.

Următoarea întrebare – domnul Alexandru Botnari.

Domnul Alexandru Botnari:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Așa o întrebare. La acest proiect de lege, mi se pare că nu este chiar corect atunci cînd se ia o decizie pentru secretarii consiliilor sătești/rurale... așa spus și se evită în această legislație, nu-i chiar corect, acelor consilii municipale sau orășenești, fiindcă drepturile... ar trebui să fie egale pentru toți. Unu.

Doi. La acest proiect de lege, dacă este careva aviz al Congresului Autorităților Publice Locale în privința dată. Și, totodată, în legislație ar fi, cred că, corect de pus și careva... care sînt taxele, care sînt și cum.

Dar mi se pare și o întrebare absurdă. De ce? În consiliile locale dreptul la pămînt se dă la decizia consiliului și se semnează de către secretarul consiliului. Adică secretarul consiliului dă pămîntul acesta și tot el îl legalizează. Ceva aici nu se leagă.

Cred că mai bine ar fi juridic, cum spun și colegii Frațiunii Partidului Democrat, propun de revăzut și de venit la egal pentru toate consiliile locale, ca autoritatea publică locală să fie pusă la egal, dar nu pentru cineva aprobăm o lege, dar pentru cineva, nu.

Mulțumesc.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimate domnule deputat,

Dumneavoastră un pic ați scăpat faza. În primul rînd, eu am răspuns la întrebarea domnului Vredea și am spus că ideea de a extinde competențele secretarilor de la localitățile rurale la cele orășenești este binevenită și așteptăm amendamentul Partidului Democrat.

Doi la mîna. Ne-am consultat cu Congresul Autorităților... cu CALM-ul și, mai mult decît atît, este sugestia dumnealor să revenim la această întrebare.

Și trei la mîna. Nu sînt de acord cu dumneavoastră referitor la atribuirea terenurilor. Poate undeva în oricare oraș sau raion acest lucru rămîne la discreția secretarului, dar, conform Legii cu privire la administrația publică locală, atribuirea terenurilor este competența exclusivă a consiliului local fie orășenesc, fie sătesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

A doua întrebare aveți, domnule Botnari? Nu aveți.

Stimați colegi...

Doamnă Ivanov,

Nu vă supărați, a fost o greșeală a mea. Eu am omis să-i ofer cuvîntul domnului Munteanu. Nu v-am văzut.

Domnul Munteanu.

Și apoi doamna Ivanov.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, doamnă Președinte, pentru restabilirea dreptății în sala asta.

Eu aș veni în sprijinul colegului meu Alexandru Slusari cu următoarele lucruri.

Stimați colegi,

Nu este vorba de a da sau de a nu da, ci de principiul de restabilire a unei competențe. Această competență a fost la nivelul autorităților locale și în orașe, și în sate, și în mediul rural.

Dintr-odată, printr-o... adoptarea Legii din 15 noiembrie 2018, cineva a decis în locul autorităților locale, fără ca să-i consulte, de a transmite o competență în adresa și ca beneficiar către birourile notariale. Acest lucru a fost făcut cu o încălcare flagrantă a autonomiei locale... exercițiul autonom

al puterii locale. Despre acest lucru ni s-a spus din nou în raportul și recomandările Congresului Autorităților Locale din 4 aprilie 2019.

Deci în acest moment, trebuie să luăm în considerare proiectul de lege și, în același timp, nevoia unei noi strategii de descentralizare în care un element extrem de important este consolidarea capacităților autorităților locale. Despre ce fel de autonomie locală vorbim, dacă noi nu avem încredere în faptul că autoritățile locale trebuie să aibă capacități locale și trebuie să se dezvolte. Degeaba vorbim despre autonomie locală, dacă noi îi lipsim permanent de anumite atribuții esențiale pentru ca să aibă bugete locale.

Și domnul Slusari a menționat în câteva rânduri: costurile serviciilor notariale au crescut de 4–5 ori. Distanța pe care cetățenii trebuie s-o parcurgă, ca să aibă aceste servicii, a crescut în zeci de kilometri.

Noi trebuie să restabilim aceste competențe și trebuie să-i ajutăm. Și, respectiv, dacă vă uitați în articolul 4, Guvernul este obligat, în termen de 6 luni, să organizeze un proces de instruire amplă a secretarilor și angajaților primăriei, ca să poată fi capabili să ofere aceste servicii în mod competent.

Haideti să privim un pic mai larg, mai profesionist și, în același timp, să oferim autorităților locale dreptul și capacitatea de a-și administra în numele colectivităților lor aceste competențe.

Deci eu sprijin și vă îndemn și pe dumneavoastră să susțineți acest proiect de lege în primă lectură, pentru că spre deosebire de autorii Legii cu privire la procedura notarială...

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Vă rog, domnule Munteanu, continuați.

Domnul Igor Munteanu:

Închei gândul. Noi am solicitat, prin consultări, opinia tuturor autorităților locale în Republica Moldova. Drept exemplu servește și această reuniune națională în care am invitat primarii să exprime dorința lor de a-și restabili aceste competențe.

Luati în considerare acest lucru.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Și noi vă mulțumim, domnule Munteanu.

N-a fost o întrebare.

Următoarea întrebare – doamna Ivanov.

Vă rog.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Domnule raportor,

Spuneți, vă rog, deci dumneavoastră ați spus că pentru implementarea reformei pe care o propuneți va fi nevoie de instruiți. Ne dăm seama că aceste instruiți trebuie să fie destul de profunde, deoarece foarte mulți secretari în consiliile locale nu dispun de studii juridice, notariale.

Deci spuneți, vă rog, cine și din ce surse va organiza aceste instruiți și dacă costurile pentru organizarea instruirii nu prevalează costurile pe care dumneavoastră vreți acum să le reduceți?

Domnul Alexandru Slusari:

În mod normal, cred că și absolut logic, cu acest lucru se va ocupa Ministerul Justiției. Este lucru firesc.

Referitor la costuri, mi se pare că drumurile și incomoditatea în care se află acum cetățenii, sute de mii de cetățeni din localitățile noastre, aceste costuri sînt mult mai mari și mi se pare că noi pentru acest lucru, care nu a fost făcut timp de 28 de ani niciodată, vom identifica resursele necesare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Vă mulțumim.

Aveți a doua întrebare?

Da, poftim.

Doamna Violeta Ivanov:

Și cine va purta responsabilitatea, va suporta consecințele în situația cînd un secretar în consiliul local, de exemplu, va întocmi incorect unul sau alt document?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, răspunsul.

Domnul Alexandru Slusari:

Pînă în prezent, secretarii, în mare parte cei care nu aveau cunoștințele suficiente...

Doamna Violeta Ivanov:

Care nu sînt juriști. Care nu sînt...

Domnul Alexandru Slusari:

... adică, ezitau să autentifice.

Doamna Violeta Ivanov:

Păi, noi am spus că secretarii sînt și persoane care, în general, nu au studii superioare, nu că studii în domeniul juridic.

Domnul Alexandru Slusari:

Încă o dată repet, să facem o instruire, să vedem, să analizăm. Noi nu atribuim obligațiunea pentru secretari.

Eu admit că în mai multe localități rămîne situația în care... așa e la noi situația demografică, noi știm exodul masiv, secretarii nu o să fie în stare să execute, să acorde aceste servicii, dar noi trebuie să pornim, noi trebuie să descentralizăm aceste servicii.

Cu cât mai mulți secretari în următorul timp...

Doamna Violeta Ivanov:

E clar.

Domnul Alexandru Slusari:

... vor avea aceste capacități de a acorda aceste servicii, cu atît mai bine pentru cetățenii Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da...

Domnul Alexandru Slusari:

În caz de ceva, putem să introducem și modificările în legislația privind responsabilitatea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim pentru răspuns.

Doamnă Ivanov,

Ați abordat două întrebări.

Vă rog, dacă aveți ceva de completat.

Doamna Violeta Ivanov:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Doar o precizare. Reieșind din faptul că nu am obținut, practic, răspunsuri concrete nici la o întrebare, aș propune ca proiectul să fie întors în comisie pentru definitivare.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc pentru propunerea dumneavoastră.

Stimați colegi,

Noi o să așteptăm comisia să se expună asupra proiectului și apoi luăm decizia.

Stimați colegi...

Următorul – domnul Furculiță.

Dar eu v-aș îndemna pe toți să fiți foarte și foarte constructivi și să veniți cu propuneri foarte concrete pentru lectura a doua. Asta o să ne ajute mult mai mult decât o să facem, pur și simplu, dezbateri.

Domnule Furculiță,

Vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Da. Doamnă Președinte,

Mulțumesc.

Discuția deja se repetă de câteva ori, eu văd că sînt întrebări care a nenumărata oară se repetă, vă rog frumos să aplicăm iarăși minunatul articol 108.

Doamna Zinaida Greceanî:

Chiar e o minune, e un miracol articolul respectiv.

Cine este pentru a stopa dezbaterile și a aplica articolul 108, vă rog să votați.

Majoritatea.

Mulțumim, domnule autor.

Invit la tribună comisia.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia a examinat proiectul Legii pentru modificarea unor acte legislative nr. 56 din 5 iunie 2019.

Proiectul respectiv are drept scop asigurarea accesibilității îndeplinirii unor acte notariale pentru populația din unitățile administrativ-teritoriale și prevede completarea atribuțiilor secretarului consiliului local privind desfășurarea unor activități notariale. Aceste atribuții ale persoanelor cu funcție de răspundere abilitate ale autorităților administrației publice locale au fost abrogate din 1 martie 2019 prin Legea nr.246/2018 privind procedura notarială.

Pentru lectura a doua comisia va examina avizul Guvernului, amendamentele deputaților și propunerile de ordin tehnico-legislativ ale Direcției generale juridice.

Pentru lectura întâi comisia propune aprobarea proiectului respectiv.

Deci comisia, cu majoritatea voturilor... cu votul unanim, de fapt, al membrilor care au fost prezenți, propune să aprobăm proiectul respectiv în lectura întâi, dar pentru lectura a doua eu cred că este nevoie de a organiza chiar și dezbateri publice, pentru că mi-au parvenit și mie unele mesaje și ar fi bine să fie niște dezbateri organizate între administrația publică locală, între notari și, eventual, specialiști civiliști, specialiști în codul... în domeniul în materie de Cod civil, pentru că este important să menținem stabilitatea Codului civil.

Deci ar fi cazul, din punctul meu de vedere, să fie niște dezbateri publice.

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă mulțumim, domnule președinte.

Stimați colegi,

Întrebări la președintele Comisiei juridice, numiri și imunități.

Prima întrebare – domnul Vreamea.

Vă rog.

Domnul Igor Vreamea:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Consultând cu colegii din fracțiune, noi vom susține pentru prima lectură, cu condiția că pentru lectura a doua să fie definitivat.

V-am spus că, din punct de vedere juridic, avem foarte multe lacune în acest proiect. Că înțeleg că totuna vreți să-l promovați, dar vreau să vă zic, că s-a spus aici că peste noapte a fost modificată legislația, vreau să vă zic că modificările acestea, anume acestea, au constituit obiectul dezbaterilor, inclusiv cu mediul academic și profesional, în jur de 2 ani și puteți verifica și acum pe pagina oficială a Ministerului Justiției și o să vedeți.

Reprezentantul Guvernului nu este acum, mi se pare că-i este rușine să stea, să asiste în cazul dezbaterilor pe acest proiect, fiindcă foarte multă muncă s-a depus și au fost multe discuții pe marginea acestui proiect.

Dar ce vreau să zic eu. Trebuie de revăzut, inclusiv pentru lectura a doua, și modalitatea. Dacă noi zicem că le acordăm secretarilor consiliilor locale anumite atribuții care v-am zis că-s de o complexitate mare, vreau să vă zic că notarii acum au acces la o sumedenie de registre care sînt enunțate în Legea privind procedura notarială, la articolul 32. Toate sînt accesate contra plată. Și dacă vorbim despre taxe, iată, pe mine m-ar interesa cine o să prevadă mecanismul de stabilire a taxelor ulterioare în localitățile rurale pentru secretarii consiliilor locale.

De aceea și trebuie de revăzut și la acest capitol proiectul în cauză.

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă mulțumim.

Răspunsul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Domnule Vremea,

Posibil că au fost consultări, dar ceea ce a spus și domnul Munteanu, și domnul Slusari, CALM-ul, Congresul Autorităților Publice nu a fost consultat.

Or, aici este vorba de excluderea unor competențe în raport cu ei. Deci asta este cea mai mare problemă. Poate alții – mediul academic, au fost consultați, dar Congresul Autorităților Locale, în condițiile în care e vorba de niște atribuții ale unor angajați ai administrației publice locale, nu a fost consultat și asta este o problemă.

Dar, de principiu, sînt de acord să revenim să discutăm, într-adevăr, pentru că problema înțeleg că e un pic mai largă decît...

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Domnul Sergiu Litvinenco:

... doar răspunderea secretarului consiliului.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

A doua... Mai aveți o întrebare? Nu.

Următoare întrebare – din partea doamnei Rotundu Svetlana.

Doamna Svetlana Rotundu:

Domnule Litvinenco,

Am activat, în experiența mea, care nu este deloc mică, în administrația publică locală de nivelul întâi și al doilea și în calitate de secretar al consiliului local. Eu cunosc ce înseamnă ca oamenii să vină în primărie și să-și perfecteze actele notariale. Dar vroiam să vă acord și eu întrebarea: cine va stabili taxele notariale pentru secretarii consiliilor locale? Fiindcă ele nu ar trebui să difere de la primărie la primărie.

Și următoarea întrebare: dacă secretarii vor avea acces la bazele de date ale Oficiului cadastral? Fiindcă pentru a perfecta un act de donație, un act de vânzare-cumpărare a terenului sau a unui imobil, cetățeanul vine la notar sau la secretarul primăriei și prezintă un certificat de la Oficiul cadastral. Va avea acces secretarul la baza de date a Oficiului cadastral? Ca să nu meargă cetățeanul din satul Climăuții de Jos, de unde vin și eu, la centrul raional să-și ia acest certificat, după care ar trebui să se întoarcă la secretar.

Eu, de exemplu, mai bine, mergînd în centrul raional și primind acest certificat, merg și la notar și-mi perfectez aceste acte. În acest caz, nu mai bine să micșorăm taxele pentru notari, decît să supraîncărcăm activitatea unui secretar în primărie?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, răspunsul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Taxele, din cîte cunosc, sînt stabilite în lege... în Legea taxei de stat și în Legea privind Metodologia plăților notariale... este o lege din 2002, lege ordinară, dacă nu greșesc, deci acolo este stabilit. Și, eventual, dacă...

Legat de a doua întrebare, în mod normal, ar trebui să aibă acces în situația în care noi vrem ca serviciul pe care îl prestează acest notar să fie, într-adevăr, unul asimilat serviciului unui notar, dacă vorbim de servicii prestate în mod profesionist, evident. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da, apropo, eu nu-s autor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Haideți, vă rog să vă calmați.

Domnule președinte al comisiei,

La sigur că am permis colegilor să vă acorde întrebările care-i interesează. Dar vă rog foarte mult, comisia, împreună cu autorii, să organizați și niște dezbateri. Poate, dacă sînt necesare, și niște audieri, inclusiv prin intermediul CALM-ului, ca să vedem care doleanță vine din teritoriu.

Doamna Rotundu a menționat că cunoaște foarte bine acest domeniu. De aceea, vă îndemn foarte mult să participați la aceste dezbateri, să veniți cu propuneri concrete pentru lectura a doua.

Domnule președinte,

Vă mulțumesc.

Și vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Avem o luare de cuvînt la acest subiect.

Domnule Petru Frunze,

Vă rog, la tribuna centrală, din partea fracțiunii, 7 minute.

Domnul Petru Frunze:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

În ultima perioadă, administrația publică locală a fost afectată prin retrageri de competențe și centralizarea veniturilor generate de contribuabili locali. Totul ce a fost centralizat, a afectat grav autonomia locală și, în mod direct, interesul cetățenilor.

Pe lângă faptul că primăriile nu dispun de autonomie financiar-echitabilă, mai sînt și limitate în acordarea de servicii populației. Cetățenii sînt nevoiți să se deplaseze în centre raionale pentru autentificarea notarială a unor acte, suportă cheltuieli mari, însă acest lucru se poate de făcut direct în primărie.

Toți cei care și-au dorit centralizarea finanțelor publice, limitarea competențelor primăriilor pe motiv politic sub pretextul că, chipurile, angajații administrației publice locale sînt ineficienți la gestionarea activităților publice, și-au pus întrebarea: de ce autoritățile locale se bucură de cea mai mare încredere a cetățenilor din toate instituțiile publice?

Este necesar să oferim primăriilor mai multe competențe, o descentralizare reală a finanțelor publice, deoarece sînt un exemplu pentru toate instituțiile publice, inclusiv pentru organele de ocrotire a normelor de drept, că munca onestă în folosul comunității aduce încredere, fiind un element de bază în raportul dintre instituțiile statului și cetățeni.

Fracțiunea „PAS” susține proiectul de lege privind atribuirea noilor competențe persoanelor cu funcție de răspundere abilitate ale administrației publice locale privind îndeplinirea unor acte notariale, autentificarea testamentelor, legalizarea semnăturilor și copiilor de pe documente, autentificarea contractului de înstrăinare a bunurilor imobile.

Pentru implementarea noilor prevederi, Guvernul trebuie să identifice noi mecanisme pentru a ajuta munca secretarilor consiliilor locale privind înregistrarea electronică a activităților notariale. Odată cu implementarea noilor prevederi, cetățenii vor economisi timp și bani, iar comunitățile locale vor majora capacitatea financiar-fiscală.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Și noi vă mulțumim.

Alte luări de cuvînt nu avem.

Stimați colegi,

Se supune votului pentru prima lectură proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative, înregistrat sub nr. 56 din 5 iunie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați. Pentru prima lectură.

Majoritatea, aproape unanim, a celor prezenți în sală.

Mulțumim.

Vă rog să aveți puțină răbdare. Mai avem două proiecte.

Următorul proiect este **proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, înregistrat sub nr. 83 din 20 iunie 2019.**

Din partea autorilor – domnul Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

De fapt, sînt două proiecte, obiectul cărora într-o anumită măsură coincide. Următorul proiect tot despre duty-free este vorba...

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Litvinenco,

Vă rog, conform procedurii, prezentați unul, luăm decizia pe unul.

Chiar dacă sînt identice, noi trebuie să le comasăm, dar le comasăm pentru a doua lectură. Sînt două inițiative, de aceea, din partea comisiei, o să veniți cu propunerea.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Legat de proiectul nr. 83 din 20 iunie 2019. Proiectul respectiv, în fond, se referă la propuneri de modificare și perfecționare a legislației, care ar face... ar asigura o echitate socială prin uniformizarea regulilor de impozitare aplicabile în legislația fiscală și vamală. Prin respectivul proiect, se va asigura alinierea politicii și legislației privind domeniul fiscal și vamal la acquis-ul comunitar.

Despre ce este vorba? Este vorba despre excluderea sau încetarea activității benzinărilor duty-free, prin încetarea activității magazinelor, barurilor și restaurantelor care se află la intrarea în Republica Moldova și în regiunea transnistreană.

Legat de acest proiect... el este conform... însuși proiectul respectiv este conform anexei nr. XXVI la Acordul de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, precum și corespunde recomandărilor care le-a făcut de-a lungul timpului și Curtea de Conturi.

De asemenea, măsura vine întru executarea recomandărilor EUBAM, Uniunea Europeană și Banca Mondială.

Ce vom obține urmare a implementării acestui proiect?

În primul rând, unu – creșterea încasărilor fiscale; doi – reguli clare de impozitare, bazate pe echitate și simplitate fiscală.

Menționez încă o dată: principalele prevederi ale proiectului vizează modificarea articolului din Codul fiscal și Codul vamal, prin care se introduce mențiunea expresă precum că „mărfurile comercializate de către magazinele, barurile, restaurantele duty-free sînt scutite de achitarea TVA și accizei doar în cele amplasate la ieșirea din țară”. Adică, altfel spus, nu este posibil de a avea magazine, baruri, restaurante la intrarea în țară.

Totodată, proiectul prevede anularea scutirii de TVA și acciză pentru produsele petroliere comercializate în zona vamală de control.

În linii mari, aceasta este esența proiectului.

Vă rog susținerea lui.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Întrebări nu avem la autor.

Rog, din partea comisiei, cine prezintă?

Comisia economie, buget și finanțe.

Domnule Munteanu,

Vă rog, la tribună.

Domnul Igor Munteanu:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de un grup de deputați.

Prezentul proiect de lege prevede modificarea Codului fiscal și a Codului vamal și are ca scop anularea facilităților fiscale pentru magazinele, barurile și restaurantele ce activează în regim duty-free, amplasate la intrarea în țară la punctele internaționale de trecere a frontierei de stat, precum și cele aflate pe teritoriul temporar necontrolat de către organele constituționale ale Republicii Moldova.

Totodată, prin proiect se propune anularea scutirii de TVA fără drept de deducere și acciză la importul produselor petroliere de la pozițiile tarifare și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal, destinate aprovizionării la ieșirea din țară, în limitele capacității rezervorului mijlocului de transport.

Inițiativa legislativă prevede menținerea facilităților fiscale la plasarea și comercializarea mărfurilor în magazinul, barul și restaurantul duty-free, amplasate în zona plecării de pe teritoriul Republicii Moldova, care se efectuează fără perceperea drepturilor de import.

Potrivit proiectului de lege, facilitățile fiscale pentru magazinele, barurile și restaurantele duty-free la intrarea în Moldova se propun a fi interzise de la 1 august.

Ținând cont de faptul că activitatea în regim duty-free este supusă licențierii, pentru lectura a doua normele de punere în aplicare a proiectului de lege vor fi corelate cu termenele de valabilitate a licențelor acordate pentru magazinele, barurile și restaurantele ce activează în acest regim duty-free.

Comisia economie, buget și finanțe constată că în contextul prevederilor proiectului de lege sînt necesare modificări la Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380/1997 în sensul aducerii în concordanță cu normele proiectului în cauză.

Totodată, la adoptarea proiectului de lege în lectura a doua se va ține cont de prevederile articolului 131 alineatul (4) din Constituție care prevede că orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai dacă sînt acceptate de Guvern.

Concomitent, și aici s-a referit colegul nostru Litvinenco, este înregistrat spre examinare proiectul de Lege nr. 48 din 16 mai 2019 care conține norme similare prevăzute în prezentul proiect, pe care motiv noi propunem în lectura a doua să existe o comasare a proiectului de Lege nr. 48 din 16 mai 2019 cu proiectul de Lege nr. 83 din 20 iunie 2019, ultimul fiind de bază.

Comisia susține conceptual pentru prima lectură proiectul de lege, iar pentru lectura a doua va îmbunătăți proiectul respectiv în baza propunerilor și obiecțiilor parvenite din partea fracțiunilor parlamentare, a comisiilor permanente, deputaților, Guvernului Republicii Moldova și Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova.

Pornind de la cele expuse, comisia noastră susține proiectul de lege și îl propune spre examinare și aprobare plenului Parlamentului pentru prima lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Întrebări la raportul comisiei sînt? Nu sînt.

Luați loc, vă rog.

Autorul,

Vă rog să reveniți în sală.

Stimați colegi,

Se supune votului pentru prima lectură...

Da, mă iertați, domnule Carp.

Domnule Lilian Carp,

Vă rog, cu o luare de cuvînt, pînă la supunerea votului. *(Discuții.)*

Domnule Sîrbu,

Tot depinde cine numără.

Dumneavoastră aveți experiență extraordinară. *(Discuții.)*

Domnul Lilian Carp:

Stimați colegi,

Vă mai aduceți aminte cum a fost modificat atît Codul vamal, Codul fiscal pentru a putea permite în plen... deci pentru a putea permite în zonele duty-free să construiască benzinării și acele modificări care au fost propuse, practic, nu au fost expuse unei expertize anticorupție și, totodată, exista avizul pozitiv al Guvernului, dar mai tîrziu am văzut că acea lege fusese promulgată și de Președinte – a spus că nu a citit bine, că va întoarce înapoi acel proiect de lege.

Dar cel mai interesant lucru este că aceste modificări care au fost făcute atunci de către fostul Parlament, a fost o dată un cetățean care nu știu de ce el nu este în plenul Parlamentului – Ilan Șor, a făcut omul un autodenunț pe alt cetățean Vlad Filat.

Dacă vă aduceți aminte, deci există un episod în tot acel autodenunț în care spune că cetățeanul Șor ar fi dorit să-l corupă sau l-a corupt pe cetățeanul Filat în vederea de a obține un dividend, dividende economice prin... de a avea permisiunea să construiască în zonele duty-free benzinării. Pentru aceasta cineva răspunde?

Însă, întrebarea este: de ce atunci cînd nu exista avizul pozitiv al Guvernului s-a mers, așa, galopant în Parlament, repejor, s-au votat acele modificări la legislație?

Și pot să vă dau cîteva precizări. Deci un alt fapt, care a avut loc atunci cînd s-a modificat legislația, este că Pavel Filip, atunci, în funcția de Prim-ministru, conștientiza că nu sînt acele modificări întocmai legii și atunci cînd s-au examinat în mod prioritar mai multe proiecte de legi privind completarea unor acte legislative, prin hotărîre de Guvern, unde omul a înaintat și 41 de pagini privind modificarea deci nu a existat nici o propunere inclusă, nu exista nici o propunere pentru modificarea articolelor din Codul fiscal care reglementează activitățile magazinelor duty-free.

Deci, practic, acele modificări sînt anticonstituționale, da. Și fac trimitere la articolul 131 din Constituție, unde se spune foarte clar: dacă există... sau lipsa avizului pozitiv al Guvernului, așa, conform articolului 133... 131, care se referă la ... deci la bugetul public național că orice propunere legislativă fără aviz este ilegală.

Acum eu închei din acele ceea ce privește legislația.

Întrebarea este alta. Deci împreună cu deputatul Tudor Deliu am făcut o sesizare la Curtea Constituțională. Legea spune că în maximum 6 luni de zile Curtea Constituțională urma să ia o decizie că sînt sau nu sînt acele modificări conform Constituției. Au trecut 8 sau 7 luni și ceva. Deci acum întrebarea este că Curtea Constituțională, cînd este necesar, se uită la televizor, repejor, și ia o decizie, da, fără să existe pe hîrtie. În cazul cînd faci o sesizare, Curtea Constituțională nu ia nici o decizie. ... 6–7 luni de zile. Și noi vorbim de instituții de drept.

Deci cazul sau modificările care au fost făcute atunci au fost făcute modificări cu un obiectiv foarte clar: de a acorda cetățeanului Șor priorități sau... în ceea ce privește, în interese economice de către un alt cetățean Vlad Plahotniuc, care tot nu este în sală. Asta a fost plata pentru care cetățeanul Șor, da, mai departe i-a acordat susținere politică și urma să-i acorde susținere politică în Parlament, că altfel nu pot explica de ce cineva răspunde penal în Parlament doar pentru intenția ca să facă aceste modificări, iar cineva care propriu-zis pentru un deputat neafiliat aici într-un colț, vorba ceea: „Candidatul vostru, deputatul nostru”, da, s-a mers și a făcut aceste modificări ca să nu iasă de la cine trebuie și cum trebuie.

De aceea noi trebuie să realizăm aceste modificări pentru a nu... fiindcă ele sînt neconstituționale.

Pînă la moment, Curtea Constituțională nu s-a expus, chiar dacă a trecut și termenul de expunere.

Dar, totodată, eu aș sesiza și Procuratura ca să ia în calcul, să-i întrebe pe unii sau să ia la puricat să vadă cum unii pentru așa ceva fac pușcărie, iar alții se plimbă la libertate și cer aziluri politice.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Alte luări de cuvînt nu sînt. (*Aplauze.*)

Supun votului pentru prima lectură proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, înregistrat sub nr. 83 din 20 iunie 2019. Prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Mulțumesc.

Al doilea proiect, cam identic cu primul care a fost prezentat, proiectul nr. 48 din 16 mai 2019.

Domnule Litvinenco,

În calitate de autor.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da. Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

După cum am menționat, acolo este vorba despre duty-free în benzinării, intrarea în țară și regiunea transnistreană.

Proiectul respectiv vizează doar abrogarea prevederilor legale care țin de benzinăriile duty-free. Aceste prevederi legale, precum a spus și domnul Carp, într-adevăr, au fost adoptate în 2018, printr-o procedură absolut netransparentă, la final, pe ultima sută de metri, așa cum Partidul Democrat ne-a obișnuit pe toată lumea, a fost introdus un amendament pe care nu l-a văzut nimeni, nu l-a citit nimeni, numai colegul Sergiu Sîrbu.

Dar, bine, în cazul acesta nu este vorba de Sergiu Sîrbu, este vorba de...
(*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Stați puțin.

Domnul Sergiu Litvinenco:

... amendamentul lui Vladimir Cernat care, într-adevăr, a făcut posibilă apariția acestor benzinării duty-free.

De ce este nociv acest proiect? În primul rînd, așa ceva, benzinării duty-free nu există nicăieri în lume, da. Deci există o prevedere a Uniunii Europene care datează încă din 1960, unde este expres prevăzut că magazinele duty-free pot funcționa exclusiv în:

1. aeroporturi;
2. porturi maritime;
3. bordul aeronavelor care efectuează curse de trafic internațional.

În al doilea rînd, impactul bugetar. Deși impactul nu a fost la concret evaluat, implementarea acestei legi ar fi putut aduce bugetului de stat prejudicii de miliarde de lei. De exemplu, reprezentanții companiilor petroliere au calculat că, fără TVA și fără accize, un litru de benzină ar costa cu 7 lei mai ieftin, iar litrul de motorină – cu 5 lei mai ieftin. Astfel, la comercializarea a o mie de litri de benzină fără TVA și fără accize, pierderile

bugetului ar fi de 7000 de lei, iar la un milion de litri – de circa șapte milioane de lei. (*Gălăgie în sală.*)

Totodată, avînd în vedere că datele ANRE arată că, în medie, la o stație de alimentare cu carburanți în Moldova se comercializează pe an peste o mie de tone de produse petroliere sau aproape 1,3 milioane de litri, în situația în care se vor deschide doar 10 benzinării duty-free, pierderile bugetului ar fi de aproape 100 de milioane de lei.

Din aceste motive, solicităm, stimați colegi, sprijinul dumneavoastră în vederea aprobării acestui proiect în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumim.

Domnule raportor,

Vă rog, aveți o întrebare.

Domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Dreptul la replică, dacă îmi permiteți, 3 minute, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Poftiți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu regret atacurile la persoană. Și nu este pentru prima dată.

Vreau să menționez pentru colegi, pentru domnul președinte al Comisiei juridice. Niciodată, în toată activitatea de deputat, începînd cu anul 2010, nu am întreprins acțiuni care să vină să încalce prevederile legale, procedurile regulamentare, toate inițiativele legislative, toate proiectele de legi, toate amendamentele au fost înregistrate în modul corespunzător, conform procedurilor. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Dacă nu toți deputații citesc sinteza comisiilor sau nu sînt atenți la toate amendamentele, atunci nu este vina noastră. Încă o dată repet, resping toate acuzațiile nefondate care deja nu pentru prima dată mi se aduc în legătură cu activitatea mea de parlamentar. Și eu rog, colegial, colegii să se abțină de la astfel de acuzații, dacă, evident, nu au careva fapte concrete, repet, totul s-a făcut absolut legal.

Oportunitatea sau ne place ori nu ne place un proiect, deja este o altă chestie, ține de tactica fiecărui partid. Dar totul s-a făcut absolut legal.

Și eu vă rog, colegial, să ne respectăm, pe viitor, unii pe alții.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanii:

Da. Mulțumesc.

Și eu mă adresez către toți colegii: haideți, în pauză vă numiți pe prenume, pe nume de familie, vă vizați unul pe altul, dar în ședința în plen... nu întindeți ședința în plen în zadar cu menționarea numelui căruiva deputat.

Vă rog să fiți mai prudenți.

Mulțumesc.

Stimați colegi...

Comisia,

Vă rog, la tribună.

Domnul Igor Munteanu:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

În Comisia economie, buget și finanțe, noi am susținut unanim acest proiect de lege, pentru că noi ne dăm seama de riscurile și de posibilitățile de contrabandă care pot fi folosite prin intermediul acestor scutiri de TVA fără drept de deducere.

Prezentul proiect de lege care prevede anularea scutirii de TVA și accize la importul produselor petroliere și comercializarea ulterioară a acestora în zona de control vamal este un proiect care trebuie susținut de către dumneavoastră, stimați deputați, pentru că în felul acesta putem să creăm mai multă transparență și mai multă competiție liberă în Republica Moldova.

Partea bună este că ANRE nu a eliberat nici o licență pentru importul de carburanți, produse petroliere în aceste zone off-shore... pardon, off-shore... în duty-free, exact, (*voce nedeslușită din sală*) ceea ce înseamnă că și Agenția ANRE... eu am vrut să verific dacă sînteți atenți... ceea ce înseamnă că Agenția ANRE... a fost foarte circumspectă și a luat măsuri de precauție pentru ca să nu intre într-o nouă istorie.

Potrivit autorilor, prevederile facilitare de comercializare a produselor petroliere vor avea impact negativ... și domnul Litvinenco deja s-a referit la asta, asupra veniturilor bugetului de stat, din considerente ce propune... se propune anularea acestora.

Mai mult decît atît, în contextul prevederilor Recomandărilor din 16 iunie 1960 ale Consiliului de Cooperare Vamală, facilitățile fiscale pot fi destinate doar pentru magazinele duty-free amplasate în aeroporturi, porturi maritime și la bordul aeronavelor care efectuează curse de trafic internațional.

Pentru informație, vreau să spun că în Republica Moldova există doar 6 magazine duty-free la intrare: Criva, Palanca, Leușeni, Aeroportul Internațional Chișinău, la bordul avioanelor Air Moldova și mai există un magazin pentru diplomați.

Aș vrea să menționez, ceea ce n-am menționat la prezentarea raportului anterior, că va trebui să găsim o soluție pentru magazinul care oferă produse diplomaților străini acreditați în Republica Moldova, pentru că s-ar putea să-i afectăm cu aceste inițiative și trebuie să găsim o soluție între prima lectură și a doua lectură.

Noi, Comisia economie, buget și finanțe, credem că la adoptarea acestui proiect de lege se va ține cont de prevederile articolului 131 alineatul (4) din Constituție care prevede că orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetului sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern.

Pornind de la cele expuse, comisia susține proiectul de lege și îl propune spre examinare și aprobare plenului Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte,

Vă rog să menționați decizia comisiei. Comisia a propus să fie comasat, ca să supun votului și care proiect să fie de bază.

Domnul Igor Munteanu:

Noi am propus comasarea proiectului de Lege nr. 83 și 84... pardon, nr. 48 și acesta, nr. 48, să fie de bază.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Întrebări la comisie nu sînt.

Stimați colegi, *(Gălăgie în sală.)*

Se supune votului pentru prima lectură proiectul de Lege pentru modificarea Codului fiscal, înregistrat sub nr. 48 din 16 mai 2019.

Cine este pentru votul în prima lectură, rog să votați.

Stimați colegi,

Propunerea comisiei a fost de a fi comasate aceste două proiecte nr. 48 și nr. 83 în unul singur, proiectul de bază fiind cel sub nr. 48.

Cine este pentru această propunere a comisiei, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți, precum și votul în prima lectură pentru proiectul nr. 48, majoritatea celor prezenți în sală.

Stimați colegi,

Vă mulțumesc pentru participare, pentru răbdare și pentru înțelepciunea dumneavoastră. (*Rumoare în sală.*)

Următoarea... Acuș.

O secundă, stimați colegi, unde v-ați pornit? O secundă.

Eu încă n-am anunțat nimic.

Doamnă Ciobanu,

Vă rog.

Doamna Maria Ciobanu:

Am o interpelare și aș vrea să-mi răspundă persoane responsabile din Guvern în ședința de plen.

Rog să fiu informată cât a costat bugetul plăcerea zilnică a fostului Prim-ministru domnul Pavel Filip de a-i fi livrate buchete de flori vii, costul unuia se zice că echivala cu salariul lunar al femeii de serviciu.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Alte întrebări nu sînt.

Stimați colegi,

Vreau încă o dată să vă spun mulțumesc.

Următoarea ședință în plen a Parlamentului – vineri, 28 iunie, la ora 14.00.

Ședința s-a încheiat la ora 17.58.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului